

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут бізнес-технологій «УАБС»
Кафедра міжнародних економічних відносин

Кириченко Дар'я Олексіївна

КВАЛІФІКАЦІЙНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

на тему «ВПЛИВ ГЛОБАЛЬНИХ ПРОЦЕСІВ НА ЕКОНОМІЧНУ ДІЯЛЬНІСТЬ
ПІДПРИЄМСТВА»

Спеціальність 292 «Міжнародні економічні відносини»

Студентки 2 курсу

Д.О. Кириченко

групи МП.м-91а

Подається на здобуття освітнього ступеня магістр

Кваліфікаційна магістерська робота містить результати власних досліджень.
Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на
відповідне джерело _____ Д.О. Кириченко

Керівник: д.е.н., професор

Ю.М. Петрушенко

Суми – 2020 рік

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної магістерської роботи на тему
«ВПЛИВ ГЛОБАЛЬНИХ ПРОЦЕСІВ НА ЕКОНОМІЧНУ ДІЯЛЬНІСТЬ
ПІДПРИЄМСТВА»

студента Кириченко Дар'ї Олексіївни

Основний зміст кваліфікаційної магістерської роботи викладено на 49 сторінці, у тому числі список використаних джерел з 38 найменувань, який розміщено на 4 сторінках. Робота містить 14 таблиць, 3 рисунка, а також 7 додатків, які розміщені на 13 сторінках.

Ключові слова: ГЛОБАЛЬНІ ПРОЦЕСИ, МІЖНАРОДНИЙ РИНОК, ГЛОБАЛІЗАЦІЯ, ЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА, ПОКАЗНИКИ ЕФЕКТИВНОСТІ.

Мета кваліфікаційної магістерської роботи полягає у визначенні основних глобальних процесів та тенденцій, які здійснюють вплив на діяльність як великих корпорацій, так і підприємств макрорівня. Аналіз економічної діяльності фірми та підвищення її ефективності в міжнародному середовищі.

Об'єктом дослідження є глобальні процеси, явища та тенденції, які відбуваються на міжнародному ринку та здійснюють вплив на діяльність підприємств.

Предметом дослідження є визначення залежності між основними світовими змінами, процесами та ефективністю функціонування компанії. Пошук шляхів вдосконалення та забезпечення сталого розвитку підприємства.

Для досягнення поставленої мети та завдань були використані загальнонаукові методи дослідження: історичний (для систематизації осиних подій, які вплинули на ті, чи інші глобальні процеси); графічний (для представлення динаміки зміни основних показників АТ «Технологія»,

напрямків експорту та імпорту, обсягів реалізованої продукції); статистичний (при зборі інформації про зміну валютних курсів, кредитів МВФ, цін на нафту); порівняння (для встановлення відмінностей між ступенем впливу глобальних змін та показники економічної діяльності АТ «Технологія»); індукція (узагальнення результатів дослідження на основі впливу глобальних процесів на окремі показники підприємства); економетричне моделювання (при побудові кореляційно-регресивної моделі для виявлення ступеня впливу глобальних процесів на фінансово-економічні показники АТ «Технологія»).

Інформаційною базою кваліфікаційної магістерської роботи є щорічні фінансові звіти приватного акціонерного товариства «Технологія», а також дані Групи Світового Банку, МВФ, СОТ.

Основний науковий результат роботи полягає у такому:

- 1) визначенні основних глобальних процесів ХХІ ст., які змінюють та диктують нові правила гри на міжнародній арені;
- 2) визначенні поняття «економічна діяльність підприємства» та факторів впливу;
- 3) доцільності проведення фінансово-економічного аналізу підприємства;
- 4) встановленні залежності між глобальними процесами та основними економічними показниками компанії;
- 5) прогнозуванні можливих подальших глобальних змін, їх тенденцій та розробці рекомендацій щодо збереження стійкості підприємства.

Одержані результати можуть бути використаними приватним акціонерним товариством «Технологія» в процесі визначення факторів впливу на ефективність діяльності та прогнозування можливих глобальних процесів, які матимуть наслідки для подальшого розвитку підприємства.

Рік виконання кваліфікаційної роботи – 2020 рік

Рік захисту роботи – 2020 рік

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут бізнес-технологій «УАБС»
Кафедра міжнародних економічних відносин

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
д.е.н., професор
_____ Ю.М. Петрушенко
(підпис)
«__» _____ 20__ р.

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ МАГІСТЕРСЬКУ РОБОТУ
(спеціальність 292 «Міжнародні економічні відносини»)
студентці 2 курсу, групи МП.м-91а

Кириченко Дар'ї Олексіївни

1. Тема роботи «Вплив глобальних процесів на економічну діяльність підприємства» затверджена наказом по університету від «__» _____ 20__ року №__
 2. Термін подання студентом закінченої роботи «__» _____ 20__ року
 3. Мета кваліфікаційної роботи полягає у визначення основних глобальних процесів та тенденцій, які здійснюють вплив на діяльність як великих корпорацій, так і підприємств макрорівня. Аналіз економічної діяльності фірми та підвищення її ефективності в міжнародному середовищі.
 4. Об'єкт дослідження - глобальні процеси, явища та тенденції, які відбуваються на міжнародному ринку та здійснюють вплив на діяльність підприємств.
 5. Предмет дослідження - визначення залежності між основними світовими змінами, процесами та ефективністю функціонування компанії. Пошук шляхів вдосконалення та забезпечення сталого розвитку підприємства.
 6. Кваліфікаційна робота виконується на матеріалах: щорічні фінансові звіти приватного акціонерного товариства «Технологія», а також дані Групи Світового Банку, МВФ, СОТ та найбільших регіональних угруповань світу.
 7. Орієнтовний план кваліфікаційної магістерської роботи, терміни подання розділів керівникові та зміст завдань для виконання поставленої мети
- Розділ 1 «Теоретичні засади глобальних процесів та залежність діяльності підприємства від їх впливу»

У розділі 1 необхідно розкрити питання щодо основних глобальних процесів, які відбуваються на світовій арені та можливий їх подальший розвиток, а також дати чітке визначення поняття «економічна діяльність підприємства».

Розділ 2 «Аналіз економічної діяльності підприємство АТ «Технологія» та її залежність від глобальних процесів»

У розділі 2 варто дослідити фінансово-економічні показники діяльності АТ «Технологія», вплив глобальних процесів на показники та прогноз на короткостроковий період

8. Консультації з роботи:

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
1	Петрушенко Ю.М.		
2	Петрушенко Ю.М.		

9. Дата видачі завдання: «___»_____ 20__року

Керівник кваліфікаційної
магістерської роботи

(підпис)

Ю.М. Петрушенко

Завдання до виконання одержав

(підпис)

Д.О. Кириченко

ЗМІСТ

Вступ.....	7
1. Теоретичні засади глобальних процесів та залежність діяльності підприємства від їх впливу.....	10
1.1. Сутність та перелік основних глобальних процесів ХХІ ст., які змінили світові орієнтири розвитку.....	10
1.2. Економічна діяльність підприємства, її залежність від глобальних процесів та необхідність проведення аналізу.....	21
2. Аналіз економічної діяльності підприємство АТ «Технологія» та її залежність від глобальних процесів.....	27
2.1. Результат та динаміки зміни основних фінансово-економічних показників АТ «Технологія».....	27
2.2. Аналіз впливу основних глобальних процесів на діяльність АТ «Технологія».....	32
2.3. Прогнозований вплив глобальних змін на діяльність підприємства АТ «Технологія».....	44
ВИСНОВКИ.....	48
ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ	52
ДОДАТКИ.....	56

ВСТУП

Кожне підприємство, компанія, фірма функціонує в ринковому середовищі, яке не вирізняється стабільністю та визначеністю. Умови гри перманентно змінюються, проте ці зміни відрізняються швидкістю, ступенем впливу та можливими наслідками. Неможливо з точністю спрогнозувати як та чи інші подія може вплинути на окрему країну, економіку чи підприємство. Проте, існують тенденції, які поступово набирають оберти та захоплюють все більше і більше сфер. Тому, у процесі своєї діяльності кожне підприємство має відслідковувати тенденції та прогнозувати можливі наслідки для мінімізації негативного впливу та збитків.

За останні два десятиліття відбулися значні зміни, навіть, порівняно з основними парадигмами ХХ ст., а тому їх дослідження є актуальним без певних часових обмежень. Тим паче, якщо мова йде про діяльність підприємства, яке активно націлене на зовнішні ринки. Адже, глобальні зміни впливають на економічну ситуацію країн-партнерів, на їх політичну ситуацію, умови та правила торгівлі. Певні реформи можуть унеможливити проведення співпраці з певними компаніями, клієнтами за кордоном або навпаки, певні обмеження можуть дати поштовх для розвитку нових продуктів або пошуку більш перспективних ринків збуту. Тому, важно іноді спрогнозувати якість впливу глобальних процесів на діяльність підприємства, адже вона може бути як негативна, так і позитивна.

Проблематику вплив глобальних процесів на економічну діяльність підприємства досліджувало чимало вітчизняних і зарубіжних фахівців, зокрема: Юрчишин В., Дзяд О. В., Гречин К. О Тедеева А.В., Субботович Ю., Мочерний С. В. та багато інших. Однак у працях кожного з них вона розкрита лише частково та станом на певний період. Але зміни відбуваються постійно, тому неможливо уніфікувати правила чи тенденцію їх зміни. Тому, дослідження даної теми є актуальним без часових лімітів.

Метою роботи є визначення основних глобальних процесів та тенденцій, які здійснюють вплив на діяльність як великих корпорацій, так і підприємств макrorівня. Аналіз економічної діяльності фірми та підвищення її ефективності в міжнародному середовищі.

Відповідно до мети дослідження можна виокремити певні завдання, які мають бути вирішені для повного розкриття теми курсової роботи:

- вивчити основні глобальні зміни світового середовища (економіка, політика, інвестиції, ін.);
- визначити сутність економічної діяльності підприємства;
- встановити доцільність проведення аналізу стану функціонування підприємства;
- провести аналіз фінансово-економічних показників підприємства;
- Визначити ступінь впливу глобальних процесів на діяльність підприємства;
- спрогнозувати подальший розвиток підприємства під впливом можливих глобальних змін.

Об'єктом дослідження є глобальні процеси, явища та тенденції, які відбуваються на міжнародному ринку та здійснюють вплив на діяльність підприємств.

Предметом даного дослідження є визначення залежності між основними світовими змінами, процесами та ефективністю функціонування компанії. Пошук шляхів вдосконалення та забезпечення сталого розвитку підприємства.

У процесі виконання роботи були використані наступні методи дослідження проблеми:

- історичний (для систематизації осиних подій, які вплинули на ті, чи інші глобальні процеси);
- графічний (для представлення динаміки зміни основних показників АТ «Технологія», напрямків експорту та імпорту, обсягів реалізованої продукції);

- статистичний (при зборі інформації про зміну валютних курсів, кредитів МВФ, цін на нафту);
- порівняння (для встановлення відмінностей між ступенем впливу глобальних змін та показники економічної діяльності АТ «Технологія»);
- індукція (узагальнення результатів дослідження на основі впливу глобальних процесів на окремі показники підприємства);
- економетричне моделювання (при побудові кореляційно-регресивної моделі для виявлення ступеня впливу глобальних процесів на фінансово-економічні показники АТ «Технологія»).

Інформаційною базою дослідження є щорічні фінансові звіти приватного акціонерного товариства «Технологія», а також дані Групи Світового Банку, МВФ, СОТ та найбільших регіональних угруповань світу.

Одержані результати можуть бути використаними приватним акціонерним товариством «Технологія» в процесі визначення факторів впливу на ефективність діяльності та прогнозування можливих глобальних процесів, які матимуть наслідки для подальшого розвитку підприємства.

1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ГЛОБАЛЬНИХ ПРОЦЕСІВ ТА ЗАЛЕЖНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ВІД ЇХ ВПЛИВУ

1.1. Сутність та перелік основних глобальних процесів ХХІ ст., які змінили світові орієнтири розвитку.

Світова економіка змінюється швидкими темпами, представляючи складну та мінливу картину. Тенденції, можливості, виклики, дії окремих країн, компаній і навіть персон можуть здійснювати прямий чи опосередкований вплив на світові орієнтири розвитку. Точно передбачити наслідки такого впливу майже неможливо, особливо якщо це раптові та непередбачувані дії. Найчастіше такі різкі зміни не мають довгострокової перспективи, вони діють як шоки, після яких світова економіка повертається до балансу.

Докорінні трансформації світової економічної системи здійснюються на основі довготривалих, стратегічних перетворень окремих країн, регіональних та державних угруповань. Саме тому, неможливо обійти стороною тему «глобалізації» та «інтернаціоналізації». Адже, глобалізація дозволяє будь-якій країні зайняти домінуючу та лідируючу позицію на світову ринку, задаючи тенденції зміни. З початку 1990-х років швидко падаючі витрати на комунікацію і координацію усунули необхідність виконувати більшість виробничих етапів в межах одного заводу або промислового району, що призвело до інтернаціоналізації виробничих процесів. Це призвело до відкриття нових шляхів для промислового розвитку. Замість того, щоб будувати весь ланцюжок поставок всередині країни, щоб стати конкурентоспроможними на міжнародному рівні (шлях 20-го століття), країни, що розвиваються приєднуються до міжнародних ланцюжках поставок, щоб стати конкурентоспроможними, а потім збільшити свою участь. Глобалізація ж ХХІ століття насправді пов'язана з ноу-хау, а не з торгівлею. Це означає, що фірми з високотехнологічних країн поєднують

свої управлінські, технічні та маркетингові ноу-хау, характерні для конкретних фірм, з низькими заробітками в країнах, що розвиваються. Однак останнім часом глобалізація перестала прискорюватися та зростати. У 2016 році вперше за 15 років світова торгівля зростала повільніше, ніж ВВП. З огляду на складність торгівлі (яка залежить від поєднання попиту та пропозиції в різних країнах), уповільнення торгівлі викликає подив економістів, і консенсусу ще належить досягти [1].

Після 1990 року світова торгівля розширювалася швидкими темпами завдяки розвитку глобальних виробничо-збутових ланцюгів (ГВЗЛ). Це розширення створило можливості для безпрецедентної конвергенції: бідні країни зростали швидшими темпами і почали наздоганяти багатші. Масштаби бідності різко скоротилися. Двигуном цього процесу стало розділення виробництва між країнами і зміцнення зв'язків між компаніями. Комплектуючі та деталі почали переміщатися по світу, оскільки компанії звертали свій погляд туди, де виробнича ефективність була вищою. У країнах, що стали невід'ємною частиною ГВЗЛ, - зокрема, в Бангладеші, В'єтнамі та Китаї - росли доходи і продуктивність. Саме в цих країнах зазначалося найбільш різке зниження рівня бідності [2].

Глобальна криза 2008-2009рр. дала чітко зрозуміти, що глобалізаційні процеси мають не тільки позитивні, але й негативні наслідки. Тому, після незначної стабілізації країни почали повертатися до встановлення деяких бар'єрів руху товарів, капіталу та робочої сили. Очікувалося, що в короткостроковому періоді ризики від глобалізації будуть мінімізовані [3].

Якщо говорити про основні глобальні зміни та процеси, які відбувалися протягом двох десятиліть ХХІ століття, то це поступова зміни основних гравців на світовій арені. До переліку розвинених країн приєдналися держави, які продемонстрували швидке економічне зростання, змінили глобальну структуру виробництва і споживання. Якщо до останнього часу основними країнами з найбільшими економіками, які формували понад половину світового ВВП були США, Японія, Німеччина та Сполучене

Королівство. То з 2016 року їх частка скоротилася до третини, потіснившись з Китаєм, Індією та Бразилією, які вже складають п'яту частину глобального ВВП (табл.1.1) [4]. Звичайно, такі зміни відбулися завдяки як сприятливим зовнішнім факторам (у тому числі стійкий попит розвинутих країн на експортну продукцію), так і послідовній економічній політиці, яка враховує національну особливості.

Таблиця 1.1 – Динаміка зміни ВВП найбільших та найвпливовіших країн світу за 2000-2019 рр. [4]

Країна	ВВП на 2000 р., млн. дол. США	ВВП на 2019 р., млн. дол. США	Ріст, %
США	10 252,35	21 374,42	208%
Китай	1 211,35	14 342,90	1184%
Японія	4 887,52	5 081,77	104%
Німеччина	1 943,15	3 845,63	198%
Індія	468,39	2 875,14	614%
Сполучене Королівство	1 657,82	2 827,11	171%
Франція	1 362,25	2 715,52	199%
Італія	1 143,83	2 001,24	175%
Бразилія	655,42	1 839,76	281%
Канада	742,30	1 736,43	234%

З 2010 р. друге місце у світі за обсягом ВВП займає Китайська Народна Республіка, за нею слідує Японія. Хоча останніми роками спостерігається незначне гальмування економічного росту та розвитку КНР (зростання ВВП дещо перевищує 6%), проте жодна велика економіка не демонструє подібних темпів. Найвірогідніше, у короткостроковому періоді лідируюча позиція Китаю залишатиметься та, можливо, зміцнюватиметься. Варто також зазначити, що визначальною характеристикою принаймні найближчого десятиліття буде посилення конкурентного змагання між США та Китаєм,

яке вже набирає обертів. Це відповідно значною мірою визначатиме і розвиток світової економіки.

Таким чином поєднується два фактори:

- азійські країни, що розвиваються збільшують свій потенціал через збільшення частки у виробленні валового продукту, розширенні торгівлі та зменшенні залежності від ринків розвинутих країн;

- за час президенства Д. Трампа в США прийнято ряд законів, які сприяли розвитку протекціонізму та захисту національного виробника. Наприклад: зниження ставки федерального податку на прибуток з 35% до 21%, запровадження акцизу 20% на товари та послуги, які імпортуються до США, обмеження на припливу інвестиційних потоків з Китаю до технологічних галузей, які пов'язані з високою часткою інтелектуальної власності [5].

Не дивлячись на гальмування глобалізаційних процесів останніх п'яти років та розширення шляхів захисту національного виробництва, країни активно формують інтеграційні угруповання для розширення впливу та запровадження власних правил гри на міжнародній арені. Сьогодні виокремлюється три глобальні центри економічної інтеграції – в Північній Америці, Євросоюзі та Азійському регіоні, які формуються навколо найбільших економік для посилення свого домінування. Варто відзначити також те, що європейське та північноамериканське об'єднання тяжіє до протекціонізму, у той час як країни азійського угруповання направлене на розширення та експансію своєї економічної політики. До найбільших регіональних угруповань можна віднести: ЄС, НАФТА (з 2018 – USMCA), МЕРКОСУР та АСЕАН. Найпотужніший блок – ЄС, який станом на 2019 рік контролює близько 17,8% світового експорту та 16,3% світового імпорту [6]. Проте, локомотивом розвитку ЄС є основні 5 країн, які найбільше залучені у міжнародну торгівлю. Так, Німеччина виробляє 28% загального обсягу ЄС, Італія – 16%, Франція – 12%, Іспанія – 8% та Польща – 5%. Якщо говорити про вплив глобалізації на ЄС, то доцільно навести наступні статистичні дані:

- у 2017 році продажі філіалів компаній ЄС, які розташовані за межами ЄС, були більшими, ніж продажі філіалів, які знаходяться в межах зони;
- майже 60% людей, найнятих на роботу членською організацією ЄС знаходилися за межами Європейського Союзу;
- майже 40% обороту компаній ЄС припадає на філіали, які знаходяться за межами Союзу [7].

У 2018 році між США, Канадою та Мексикою була підписана нова угода про вільну торгівлю, яка отримала назву USMCA, у якій збережена більшу частину тексту НАФТА та включені нововведення у торгівлі автомобілями та товарами сільськогосподарського виробництва, а також положення щодо регулювання прав інтелектуальної власності, електронної комерції, державних закупівель, іноземних інвестицій тощо [8]. Більшість цих нововведень передусім задовольняють інтереси американської сторони, а саме:

- підвищення вимог до питомої ваги північноамериканських компонентів у вартості автомобілів (із 62,5% до 75%), при цьому щонайменше 70% сталі та алюмінію, що використовуються в автомобілебудуванні, також мають мати північноамериканське походження;
- від 40% до 45% автомобілів повинні вироблятися робітниками із заробітною платою щонайменше 16 дол. на годину [9];
- розширення доступу американської продукції на канадський ринок молочної продукції (до 3,6% ємності ринку), усунення бар'єрів на канадському ринку алкогольних напоїв та зерна, а також мексиканському ринку сиру;
- збільшення американських імпорتنих квот на молочну продукцію та цукор.

Варто також зазначити, що - строк дії Угоди – 16 років з переглядом через 6 років, при цьому будь-яка сторона має право вийти з Угоди, якщо інша сторона укладає угоду про ЗВТ із неринковою економікою (наприклад,

із Китаєм) [10]. Абсолютно зрозуміло, що дане положення виключає можливість розташування виробництв КНР у цих країнах, а також імпорту китайських товарів у США. За умов розвитку та посилення інтеграційних зв'язків в межах даного угруповання та торгових війн із КНР, для американських ТНК з'являються стимули та можливості повернення виробництва з Азії до Північної Америки (особливо до Мексики). Apple, Dell, HP, Foxconn, Pegatron, Compal Electronics вже розглядають можливість перенесення виробничих потужностей на мексиканську територію.

АСЕАН – міжнародна організація, яка демонструє найбільш позитивну динаміку розвитку за останні декілька десятиліть. На думку більшості експертів такий сталий ріст країн південно-східного регіону залишиться незмінним. Очікується, що до 2030 року АСЕАН стане четвертою за величиною економікою світу (поточний ВВП становить 2,7 трлн. дол. США) [11]. Як єдине ціле, АСЕАН являє собою третій за величиною ринок в світі після Китаю та Індії. Якщо у 2000 р. 14% населення АСЕАН знаходилося за межею бідності, то в 2018 р. ця частка впала до 3%. АСЕАН є третім за величиною одержувачем прямих іноземних інвестицій (ПІІ) в світі (11% від загального обсягу притоку ПІІ у світі). Варто також відзначити, що 99% торгових тарифів усередині АСЕАН вже скасовані. При цьому 15 листопада 2020 р. країни підписали найбільшу угоду про вільну торгівлю з Китаєм, Австралією, Південною Кореєю, Японією та Новою Зеландією [12]. Можливо, до цього списку долучиться Індія, яка раніше вийшла з переговорного процесу через свої протекціоністські погляди. Після вступу документа в дію, буде створена зона вільної торгівлі з приблизно 2,2 млрд. споживачами і обсягом ВВП 28 трлн. дол. США [13]. При цьому, за прогнозами фахівців, до 2050 року загальний ВВП країн може зрости до 100 трлн. дол. США.

МЕРКОСУР – спільний ринок країн Південної Америки (Бразилія, Аргентина, Парагвай, Уругвай). У 2019 р. ЄС та МЕРКОСУР досягли згоди та підписали угоду про зону вільної торгівлі. Відповідно до Угоди про вільну

торгівлю, ЄС скасує мита на 100% імпорту промислових товарів з Меркосуру, тоді як Меркосур скасує мита на 90 відсотків імпорту промислових товарів з ЄС [14]. Це допоможе збільшити експорт продукції ЄС, на товари, які мали високі тарифи. До них належать автомобілі (тариф 35%), автомобільні запчастини (14-18%), машини (14-20%), хімія (до 18%), фармацевтика (до 14%), одяг і взуття (35%). або трикотажне полотно (26%). До таких товарів агропродовольчого сектору відносять: шоколад та кондитерські вироби (20%), вина (27%), спиртні напої (20-35%) і безалкогольні напої (20-35%). Угода також надасть безмитний доступ з урахуванням квот на молочні продукти ЄС (до Угоди тариф становив 28%), особливо на сири [15].

Іншою складовою глобальних процесів, яка має значний вплив на розвиток світової економіки, торговельних потоків та економічного стану країни є інвестиції та динаміка їх зміни. Одним з показником рівня розвитку країни є експорт/імпорт іноземних інвестицій. Після фінансової кризи 1997-1998 рр. обсяги потоків ПІІ перманентно зростали до розвитку наступної світової кризи 2008 р. Основна причина – посилення глобалізаційних процесів, відкриття національних ринків та зростання кількості та впливу ТНК.

Таблиця 1.2 – Обсяги притоку прямих іноземних інвестицій в країни за 2000-2019 рр, млн. дол. США [16]

Країна	2000	2007	2012	2015	2019	Динаміка зміни 2019 до 2000
США	349 125	346 613	250 345	511 434	351 631	0,7 %
Китай	47 053	156 249	241 214	242 489	155 815	231 %
Сінгапур	15 515	47 338	55 311	69 775	105 466	580 %
Бразилія	32 995	44 580	95 568	64 738	73 504	123 %
Німеччина	248 007	50 847	65 443	62 425	72 211	-71 %
Індія	3 584	25 228	23 996	44 459	50 611	1 312 %
Японія	10 688	21 631	546	5 252	37 177	248 %

Продовження таблиці 1.2

Індонезія	145	6 928	21 201	19 779	24 947	17 105 %
Мексика	18 382	33 083	17 552	35 735	29 360	60 %
Великобританія	164 130	209 515	46750	45 333	20 697	- 87 %
Південна Корея	5 989	8 827	9 495	4 104	10 566	76 %
Країни СНД	5 353	87 774	84 111	24 853	49 925	833 %

Аналізуючи обсяги зміни притоку ППП, можна виділити такі тенденції:

1. Основними гравцями на інвестиційних ринках, як і раніше, є розвинені країни світу (США, Німеччина, Великобританія, Франція). Але обсяги інвестицій за 20 років майже не змінилися або мали значне скорочення. Адже напрямок інвестицій змінився в бік країн Азії та Латинської Америки. Основна причина - інвестиційне вторгнення ТНК Західної Європи і США в розміщенні інвестиції в наукомісткі галузі (мікроелектроніка, хімічна промисловість та ін.), машинобудування, автомобілебудування, нафтову галузь.

2. Для залучення іноземних інвестицій країни знижують бар'єри, або повністю відмінюють обмеження щодо ввезення іноземного капіталу. Відбувається це в ряді пріоритетних галузей, таких як авіація, фінансова сфера, гірничодобувна галузь і нерухомість.

3. Країни-члени Великої двадцятки (G20), Трансатлантичне торговельне та інвестиційне партнерство (Transatlantic Trade and Investment Partnership), Азійсько-Тихоокеанське економічне співробітництво (Asia-Pacific Economic Cooperation, АПЕС), Транстихоокеанське партнерство (Trans-Pacific Partnership, TPP), БРІКС (BRICS) формують більше половини світового обсягу ПП. Найбільші ПП здійснюються саме між країнами, які беруть участь в інтеграційних союзах (сукупний обсяг вхідних ПП цих країн, що походять з інших країн об'єднання, досягає 30-60%). Очевидно, що участь в подібних регіональних міжнародних інтеграційних об'єднаннях істотний впливає на формування стратегії транснаціональних корпорацій, особливо

коли здійснюється стратегічне рішення щодо локації здійснення довгострокових інвестиційних проектів [17].

4. Найбільше інвестицій надходить до наукоємних сфер з використанням новітніх технологій та створення продукції з високою доданою вартістю.

5. Зосередження переважної маси ПІІ в групі країн, які досягли середнього ступеня розвитку - нині НІК; країни-експортери нафти і газу. Понад 90% ПІІ, які направляються в країни, що розвиваються, поглинається двома десятками держав. Провідними імпортерами є Китай, Мексика, Аргентина, Сінгапур, Індія, Індонезія, Малайзія (7,6 млрд. дол. США), Таїланд (6,1 млрд. дол. США).

6. Для аналізу також були обрані країни СНД, які з початку ХХІ ст. почали поступово інтегруватися в міжнародну економічну систему. Можна спостерігати значний ріст притоку ПІІ до цих країн. Проте, у 2015 р. обсяги різко скоротилися через нестабільну політичну ситуацію між Росією та Україною (основними імпортерами іноземних інвестицій).

7. Переорієнтація інвестиційних потоків в сферу послуг і обробну промисловість. Перевага віддається послугам в галузі фінансів, зв'язку та нерухомості. Дана тенденція зберігається як у розвинених, так і в країнах, що розвиваються [18].

Варто зазначити, що останніми роками відбулася не тільки зміна обсягів інвестування у сферу послуг, але й узагалі обсяги торгівлі послугами. На початку нового тисячоліття сфера послуг активно розвивається в усіх регіонах світу. Так наприклад, експорт послуг з 2000 по 2019 збільшився в 3,6 раз (з 1,702 млрд. дол. США до 6,156 млрд. дол. США), а імпорт зріс в 3,5 рази (з 1,648 млрд. дол. США до 5,801 млрд. дол. США). Якщо порівнювати з міжнародною торгівлею товарів, то експорт збільшився майже в 3 рази, а імпорт в 2,9. Тобто, абсолютно очевидно, що торгівля послугами збільшується та набирає обороти.

Роль розвинених і малорозвинених країн в міжнародній торгівлі послугами зростає як з точки зору експорту, так і імпорту. Але поки що перші позиції займають США, Євросоюз і країни Азії. Регіонами, які продемонстрували вагоме зростання є країни Європи, Азії та Африки. Разом з тим, країни Центральної і Південної Америки втрачають свої позиції на світових ринках послуг, як в експорті, так і в імпорті.

За даними ЮНКТАД, у 2018 році міжнародна торгівля послугами становила 7% світового ВВП. З огляду на тенденції розвитку регіонів та країн, держави з перехідною економікою та країни, що розвиваються, в Азії та Океанії зафіксували сильне зростання експорту послуг (більше ніж на 10% зростання експорту перевищує зростання імпорту).

Щодо розподілу найвагоміших сфер послуг у міжнародній торгівлі можна виділити наступні: розподільчі послуги (19,6%), фінансові послуги (18,6%), телекомунікаційні (13,2%), транспортні (11,8%), туристичні (7,8%) [19].

Експорт телекомунікаційних, комп'ютерних та інформаційних послуг щорічно збільшувався в Азії на 9,5%, у Латинській Америці та Карибському басейні, Європі та Океанії між 6 і 7%, а в Африці залишається незмінно низьким. Саме, тому в ТОП-10 головних експортерів сфери послуг відносяться 5 азійських країн, які відомі у світі як «азійські тигри». Їх основна увага приділяється розвитку наукомістких галузей. Так наприклад, за рівнем комп'ютеризації та впровадження роботів Сінгапур посідає друге місце в Азії після Японії та є третім за величиною центром нафтопереробки в світі після Х'юстона і Роттердама.

Однією з наступних основних глобальних процесів та одночасно проблем, які відбуваються на міжнародній арені є зростання зовнішньої заборгованості та кредитування міжнародними організаціями. Зовнішньоборгова позиція країни тісно пов'язана з інвестиційною складовою. Адже, у разі виявлення дефіциту держава вимушена залучати ресурси на зовнішніх ринках. Як не дивно, але найбільшими позичальниками

є країни з високим та середнім доходом на душу населення, питома вага яких складає 96,9%. Серед них, основні позиції займають США, Іспанія та Італія. При цьому головними кредиторами є Китай (23,4%), Німеччина (13,3%) та Японія (11,7%). Варто при цьому відзначити, що основна частина зовнішнього боргу країн з низьким рівнем є державний борг, одержаний від зовнішніх кредиторів. При цьому зовнішня заборгованість країн з високим рівнем доходу (Австрія, Бельгія, Угорщина, Польща) була номінована в національній валюті через внутрішні облігації, випущені в національній валюті та придбані іноземними громадянами, компаніями. Таке рішення прийнято задля зменшення валютних ризиків при формуванні боргового портфелю. Крім того, державний борг Великобританії, Словенії, Болгарії та Кіпру повністю номінований в національній валюті [20].

Інша ситуація складається для країн, які розвиваються з низьким рівнем доходу. Вони вимушені звертатися до міжнародних кредитних організацій задля отримання кредитів на покриття дефіциту державних рахунків та платіжного балансу. За останні роки значно збільшилися обсяги кредитування МВФ, Групи Світового банку, ЄБРР до країн третього світу (див. табл. 1.3).

Таблиця 1.3 – Обсяги кредитування міжнародних фінансових організацій за 2017-2019 рр., млн. дол. США [21,22,23]

Організація	2017	2018	2019
Група Світового Банку, з них:	45 776	48 172	52 353
МБРР	17 861	17 389	20 182
МАР	12 718	14 383	17 549
МФК	10 355	11 149	9 074
МАГІ	4 842	5 251	5 548
МВФ	8 096	36 204	27 200
ЄБРР	3 489	3 806	4 018

Проте, така фінансова допомога міжнародних організацій не завжди допомагає бідним країнам подолати кризу та в подальшому відмовитися від

кредитної допомоги. Аналіз результатів діяльності МВФ і Світового банку свідчить, що випадки, коли країни, співпрацюючи з цими інституціями, не мали поліпшення ситуації, а навпаки – погіршення, а іноді й трагічні наслідки, є непоодинокими. Такими прикладами є Югославія, Мексика, Аргентина. Щодо Мексики, то МВФ вимагав переорієнтації економіки в напрямку відкритих ринкових відносин. Результатом чого стало активне збільшення кількості американських ТНК, які витіснили з ринку національних виробників Мексики. Наслідками також були місцеві бунти, які вплинули на настрої інвесторів, які побоювалися у 80-х роках ХХ ст. інвестувати капітал у нестійку економіку Мексики. Щодо Аргентини, то у 2001 році країна оголосила дефолт через неможливість виплат за своїм зовнішнім боргом.

Результати дослідження Heritage Foundation, щодо діяльність Світового Банку, такі:

- з 66 країн «третього світу», які отримують кошти від Світового банку, більш ніж на 25 років, у 37 країнах економічна ситуація не стала кращою, ніж до кредитування;
- з цих 37 країн більшість (близько 20) фактично сьогодні є біднішими, ніж були до отримання допомоги від Банку;
- із цих 20 країн, у восьми спостерігався спад економіки на 20% з моменту їх першого кредиту від Світового Банку [24].

1.2. Економічна діяльність підприємства, її залежність від глобальних процесів та необхідність проведення аналізу

За останніх тенденцій розвитку світової економіки, а саме диджиталізація економічної системи, банківської сфери, зменшення транскордонних бар'єрів для руху капіталу, суттєві глобалізаційні зміни

здійснюють вплив на економічну діяльність як окремого регіону, країни, так і підприємства. Основою ж світової економіки залишаються корпорації, підприємства, компанії та фірми, які здійснюють економічну діяльність. Тобто, саме вони перетворюють ресурси на необхідний товар, який приносить прибуток та задовольняє потреби суспільства.

Досягнення економічної ефективності, значних темпів розширення промислового виробництва є логічним наслідком розвитку підприємництва. Для кожної економіки світу цей показник є основою інноваційного, продуктивного розвитку економічної системи, яка здатна залучати все більше ресурсів та капіталу.

Наразі єдиного визначення поняття «економічна діяльність» немає, кожен дослідник, вчений, науковець наводить своє пояснення даного терміну. Найпростіше економічну діяльність можна трактувати як сукупність дій різними об'єктами господарювання в процесі виробництва та обміну благами й послугами, результатом яких є задоволення суспільних потреб. Економічну діяльність характеризують витрати на виробництво, процес виробництва та випуск продукції. Економічна діяльність – це процес, завдяки якому запас ресурсів чи запас капіталу створюють потік виробництва товарів і послуг, який люди використовують для часткового задоволення своїх необмежених потреб [25].

Якщо використовувати правовий аспект, то відповідно до КВЕД 2010, економічна діяльність - це найважливіша форма свідомої та цілеспрямованої трудової діяльності людей, у процесі якої вони, здебільшого, вступають в активні зв'язки з природою та економічні зв'язки й відносини між собою для створення економічних благ у різних сферах суспільного відтворення (безпосередньому виробництві, обміні, розподілі, споживанні), а також формують свою особистість. Економічна діяльність – процес, тому має мету (створення благ і розвиток особистості), засоби (засоби виробництва) та результат (економічні блага у формі корисних для суспільства товарів і послуг) і здійснюється у сферах матеріального й нематеріального

виробництва різними економічними суб'єктами (окремим індивідом, домашніми господарствами, трудовими колективами) [26].

За трактуванням Л.О. Матвійчука, економічна (господарська) діяльність – це самостійна, суспільно корисна діяльність юридичних осіб незалежно від організаційно-правової форми та форми власності чи фізичних осіб, спрямована на виготовлення і реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг, що мають цінову визначеність, яка поєднує приватні і публічні інтереси та здійснюється в межах чинного законодавства [27].

Отже, абсолютно зрозуміло, що поняття «економічна діяльність» має різні підходи та трактування, проте варто виділити головні аспекти даного поняття, які наведені на рис. 1.

Таким чином, поняття «економічна діяльність підприємства» можна трактувати як сукупність процесів, які здійснюються за використанням капіталу, ресурсів відповідно чинного законодавства та спрямовані на створення товарів, робіт, послуг для задоволення необмежених потреб суспільства.

Підприємство в умовах ринкової економіки самостійно здійснює свою діяльність, визначає організаційно-правову форму, асортимент і обсяги виробництва продукції, обирає контрагентів, з якими співпрацюватиме, вирішує питання оплати праці, ціноутворення, розпоряджається отриманим прибутком, що залишився після сплати податків. До того ж підприємство в умовах ринку несе повну матеріальну відповідальність за результати своєї господарської діяльності, відповідає за порушення договірних, кредитних, податкових зобов'язань та інших правил, передбачених законодавством.

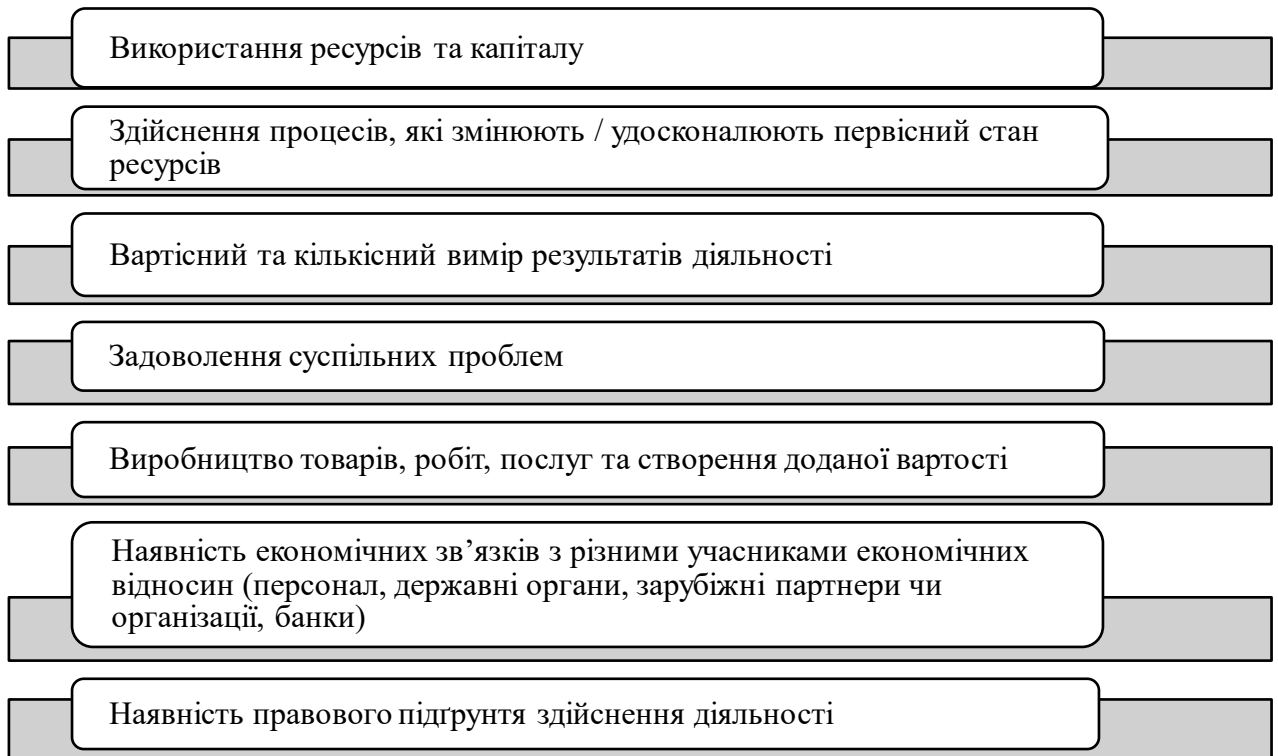


Рисунок 1.1 – Основні спекти поняття «економічна діяльність підприємства»

[28]

Головною метою (місією) створення і функціонування підприємства є отримання максимально можливого прибутку за рахунок реалізації споживачам виробленої продукції (виконаних робіт, наданих послуг), на основі якої задовольняються соціальні й економічні потреби.

Важливо зазначити, що стійкість підприємства означає здатність розвиватися та функціонувати в постійно мінливих ринкових умовах, що визначається різними та численними факторами. Оскільки підприємство є одночасно об'єктом і суб'єктом господарської діяльності, який може різним чином впливати на динаміку цих факторів, загалом виділяються дві групи факторів: зовнішні та внутрішні.

Щодо зовнішніх факторів стабільності, то ці фактори характеризуються діями, що здійснюються на міжнародному, регіональному та державному рівнях. До цієї групи належать:

- державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності;

- рівень участі держави та її економічних суб'єктів у міжнародних договорах та угодах, що визначають ведення зовнішньоекономічної діяльності;
- наявність стабільного попиту на продукцію підприємства на зовнішніх ринках;
- організація процедур страхування зовнішньоекономічної діяльності підприємства;
- рівень розвитку інфраструктури ЗЕД у регіоні та країні;
- інвестиційний клімат держави та її регіонів [29].

Важливість регулювання зовнішньоекономічної діяльності на державному рівні полягає в тому, що саме поточна політика і курс держави визначають і регулюють так чи інакше всі інші фактори.

Під впливом постійних змін, підприємства змушені пристосовуватися до нових умов та правил, щоб вижити та зберегти свою ефективність. При чому, чим більше країна інтегрована у світову систему, тим більше здійснюється вплив глобальних змін на всю її економічну систему, у тому числі на окремі підприємства. Іноді такі зміни можливо спрогнозувати, адже вони можуть мати певну тенденцію, які можна відслідкувати. Але часто трапляється так, що певні дії окремих політичних діячів, підприємства, країн здійснюють різкий вплив на світову економіку. За таких умов підприємство має бути готовим до невизначеності та оцінювати всі можливі ризики, аби за їх настання не припинити своєї діяльності. При цьому важливо на кожному етапі приймати правильні управлінські рішення, які мають базуватися на фактичних показниках діяльності підприємства та на оцінці подальших можливих змін на світовій арені.

З кожним роком країни все більше інтегруються у світовий економічний простір, переходячи до ринкових умов функціонування. У даних умовах функціонує кожне підприємство. Тому, відповідно зростає роль та важливість проведення аналізу економічної діяльності як окремої фірми, так і всієї економіки держави. Адже якщо за планової економіки,

державні підприємства могли розраховувати на отримання грошових коштів від держави у вигляді дотацій, фінансування, кредитів, навіть за несприятливого фінансового положення. Тобто, за таких умов підприємство могло функціонувати без детального аналізу та регулювання динаміки зміни фінансового стану, то в умовах ринку ситуація значно змінилася. Змінилися взаємовідносини окремої компанії з зовнішньоекономічною сферою. При самостійному виборі партнера стало важливим та необхідним отримання найбільш повної та розширеної інформації про фінансово-економічну діяльність підприємства, а економічний аналіз – важливий інструмент для обробки даної інформації для прийняття управлінських рішень. Основними цілями проведення аналізу фінансово-економічної діяльності підприємства є:

- оцінка поточного та перспективного фінансового стану підприємства;
- оцінка можливих та доцільних темпів розвитку підприємства з позиції їх фінансового забезпечення;
- виявлення доступних джерел ресурсів та оцінка можливості, доцільності їх мобілізації;
- прогноз позиції підприємства на ринку капіталів.

Аналіз дозволяє встановити та кількісно виразити залежність між кінцевими результатами діяльності й ресурсами виробництва (матеріальними, фінансовими, інформаційними, часовими), якими воно розпоряджається для ведення поточної діяльності та перспектив розвитку.

2 АНАЛІЗ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВО АТ «ТЕХНОЛОГІЯ» ТА ЇЇ ЗАЛЕЖНІСТЬ ВІД ГЛОБАЛЬНИХ ПРОЦЕСІВ

2.1. Результат та динаміки зміни основних фінансово-економічних показників АТ «Технологія»

АТ «ТЕХНОЛОГІЯ» засноване в 1992 році в м. Суми та здійснює виробництво оболонки декоративної для оформлення пляшок шампанських та ігристих вин, мюзле, етикетувальної продукції, комбінованого матеріалу, поліетиленової плівки, пакетів-вкладишів з комбінованих матеріалів, та надає послуги по перевезенню вантажів. Продукція підприємства експортується в шістдесят три країни світу, основними серед яких є Іспанія, Литва, Бельгія, Киргизстан, Росія, Азербайджан, Польща, Вірменія, Білорусь Грузія, Молдова [30].

Для того, щоб підприємство могло успішно функціонувати і розвиватися в ринковій економіці, в нього необхідно постійно вкладати ресурси (фінансові, матеріальні, інтелектуальні). Вони направляються на:

- заміну тих, що вибувають у зв'язку зі зношеністю основних фондів;
- модернізацію і капітальний ремонт основних фондів;
- технічне переозброєння, реконструкцію і нове будівництво в зв'язку в розширенніа масштабів або освоєнніа нових видів господарської діяльності;
- поповнення оборотних коштів, викликане збільшенніа обсягів виробництва;
- підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації кадрів; проведення науково-дослідних і проектно-конструкторських робіт;
- проведення природоохоронних заходів, тощо [31].

Для того, щоб розробити план на перспективу за поточної ситуації в країні, зміні глобальних орієнтирів, керуючому персоналу необхідно

об'єктивно оцінювати економічний стан та фінансову стабільність підприємства, а також прогнозувати напрямки розвитку його діяльності. Рівень фінансового стану компанії визначається його конкурентоспроможністю, економічним потенціалом, діловою активністю та є гарантом ефективної реалізації економічних інтересів всіх учасників фінансового-господарської діяльності. Оцінка фінансового-економічного стану надає можливість інвесторам, партнерам по бізнесу і кредиторам класифікувати фінансові можливості та перспективи на майбутнє. Ціллю аналізу є оцінка основних показників, які відображають поточний стан майна та джерел його формування, ліквідність, платоспроможність, фінансову стійкість для виявлення та вирішення проблем задля економічного росту та стабільного розвитку підприємства.

До основних показників аналізу належать:

- оцінка структури та динаміка активів та пасивів балансу;
- аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства (табл. 2.1);
- аналіз фінансової стійкості (табл. 2.2);
- аналіз показників рентабельності (табл. 2.3).

Таблиця 2.1 – Динаміка зміни показників ліквідності та платоспроможності

Показник	2016	2017	2018	2019	Норма
Коефіцієнт поточної ліквідності	3,21	2,16	2,24	2,35	1-3
Коефіцієнт швидкої ліквідності	1,87	1,37	1,38	1,68	>1
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,02	0,02	0,12	0,13	0,2

- коефіцієнт поточної ліквідності є в межах норми протягом періоду, що аналізується. Проте, у 2017 році спостерігається різке зниження показника до нормативного значення. Причина цього є більш різке збільшення поточної заборгованості (за статтею: товари, роботи, послуги), порівняно зі зростанням обсягу оборотних активів. Тобто, на кінець періоду

підприємство мало більші обсяги ТМЦ, які отримано на умовах передоплати, ніж у попередньому році. Надалі показник залишається за стабільного нормального значення, що говорить про спроможність покриття поточних зобов'язань оборотними активами.

- коефіцієнт швидкої ліквідності демонструє, що підприємство спроможне покрити свої поточні зобов'язання за рахунок високоліквідних активів, навіть, у разі падіння обсягів реалізації продукції. Адже, до розрахунку входить обсяги грошових коштів та поточної дебіторської заборгованості. Варто відзначити, що останній показник покриває обсяг короткострокових зобов'язань в середньому на 150%. Це говорить про маркетингову стратегію підприємства щодо залучення клієнтів продажами товарів на умовах відтермінування платежів. Це є абсолютно стандартним явищем в ринкових умовах функціонування фірми.

- коефіцієнт абсолютної ліквідності має низьку прогностну цінність, адже до розрахунку включені грошові кошти, обсяг яких досить швидко змінюється. Проте, якщо проаналізувати динаміку зміни, то абсолютно очевидно, що компанія має низький рівень абсолютної ліквідності. Тобто, існує можливість настання моменту оплати платежу, який компанія не зможе виконати. Не дивлячись на позитивну динаміку, яка з кожним роком наближається до нормативного значення, підприємство має зберігати більші обсяги найбільш ліквідних активів. Можливо є доцільним змінити пропорцію між обсягом поточної дебіторської заборгованості та грошовими коштами в сторону останніх.

Таблиця 2.2 – Динаміка зміни показників фінансової стійкості

Показник	2016	2017	2018	2019	Норма
Коефіцієнт концентрації власного капіталу	0,82	0,69	0,65	0,71	>0,6
Коефіцієнт концентрації позичкового капіталу	0,18	0,31	0,35	0,29	<0,4
Коефіцієнт фінансової залежності	1,22	1,45	1,54	1,41	1,6-2,5
Відношення власних та залучених засобів	0,23	0,46	0,54	0,41	<1

Продовження таблиці 2.2

Частка довгострокових зобов'язань в інвестиційному капіталі	0,03	0,14	0,19	0,16	-
Коефіцієнт структури довгострокових вкладень	19,66	5,00	3,67	4,77	-

- коефіцієнт концентрації власного та залученого капіталу відображає частки власного та залученого капіталу в загальній сумі коштів. Узагалі нормативне значення першого показника має бути не менше 60%, адже це демонструє потенційним інвесторам можливість погасити заборгованість підприємства за рахунок власних коштів. Не дивлячись на те, що показник дещо знизився в 2017 році, це не є критичним чи негативним явищем. Адже ці показники все ще залишаються в межах нормативного значення, при цьому підприємство залучає інвестиції для розвитку своєї діяльності. Відповідно компанія викликає довіру в інвесторів та може інвестовані кошти використати для розширення власного виробництва та росту підприємства.

- коефіцієнт фінансової залежності: значення показників є нижче нормативного, проте це говорить про більшу незалежність підприємства від позичкового капіталу. Тобто, компанія може залучати більше кредитних коштів для розширення виробничої та збутової діяльності, що в результаті може призвести до росту ефективності діяльності.

- коефіцієнт структури довгострокових вкладень показує, яка частина основних засобів та інших позаобігових активів профінансована зовнішніми інвесторами, тобто в якомусь сенсі належить їм, а не власникам підприємства. Отже, зменшення значення демонструє підвищення фінансової стабільності підприємства та збільшення частки власних коштів у фінансуванні основних фондів.

Таблиця 2.3 – Динаміка зміни показників рентабельності

Показник	2016	2017	2018	2019
Рентабельність власного капіталу	0,41	0,27	0,20	0,14

Продовження таблиці 2.3

Рентабельність активів	0,34	0,19	0,13	0,10
Рентабельність витрат	0,39	0,27	0,20	0,16
Рентабельність продажів	0,26	0,19	0,14	0,12

- рентабельність власного капіталу демонструє наскільки ефективно підприємство використовує власний капітал, іншими словами можна визначити рівень прибутку, який згенеровано на кожен гривню власних коштів. Нормативних значень для показників рентабельності немає, проте вищий результат є кращим показником для компанії. Аналізуючи складові показники для розрахунку рентабельності, можна зробити висновок, що обсяг чистого прибутку зменшується, порівняно зі зростанням обсягу власного капіталу за статтею «Нерозподілений прибуток». Якщо дослідити структуру формування чистого прибутку, то не дивлячись на збільшення виручки від реалізації товарів (в середньому на 18-20%), адміністративні витрати, витрати на збут та операційні витрати зросли в межах 30%. Отже, підприємство має поставити на мету зменшення витрат за цими статтями або зменшення обсягу власного капіталу за рахунок залучення інвестицій.

- рентабельність активів демонструє ефективність використання активів для отримання прибутку. Проте, відповідно до даних таблиці 2.8 маємо різке зменшення у 2017 році та збереження даної тенденції. Причиною цього є ріст необоротних активів (а саме: основні засоби та незавершені капітальні інвестиції) підприємства на 78% у 2017, 28% - 2018, 21% - 2019. Тим паче, що чистий прибуток компанії у 2019 році впав на 35%, порівняно з 2016 роком. Проте, показник навіть у 10% не є критичним для нормального функціонування компанії.

- рентабельність витрат демонструє величину чистого прибутку у відношенні до обсягу собівартості продукції. Динаміка зміни показує зменшення показника, через стабільне підвищення собівартості товарів, при низхідній тенденції чистого прибутку (щорічне зменшення в середньому на

12-15%). Тому, підприємству необхідно переглянути ціни на реалізацію товарів або посилити контроль за собівартістю продукції.

- рентабельність продажів дозволяє визначити, яка сума грошей в обсязі збуту продукції є прибутком підприємства за вирахуванням податкових і суміжних витрат. Показники за період 2016-2019 рр. є досить високими, навіть, не дивлячись на деяке скорочення. Основна причина залишається подібною з рентабельністю витрат, а тому рекомендації щодо перегляду цін на продукцію для реалізації є незмінними.

Отже, аналіз фінансово-економічних показників діяльності підприємства показав, що компанія є досить незалежною та фінансово стійкою від зовнішніх факторів впливу. Адже, жоден з показників не досяг критичного рівня за 2016-2019 рр. Частка власного капіталу в структурі фінансових ресурсів підприємства є досить високою, що говорить про можливість для подальшого залучення інвестицій, при збереженні фінансової автономії компанії. Варто також відзначити, що у 2017 році більшість показників мали тенденцію до зменшення. Основа причина – збільшення обсягів необоротних активів через придбання основних засобів та капітальні інвестиції. Тобто, підприємство активно розширює виробництво для подальшого розвитку, створення нових продуктів, збільшення ринків збуту та підвищення присутності на ринку пакувальної сфери.

2.2. Аналіз впливу основних глобальних процесів на діяльність АТ «Технологія»

Варто відзначити, що з 2004 року Товариство залучає іноземні інвестиції, так загальна кількість акцій Товариства становить 600 000 штук, з яких 70% (420 000 штук) належить Заєць Володимиру Володимировичу і 30% (180 000 штук) Кшиштофу Гжондзелю. Основна діяльність здійснюється

в Україні, проте через низький рівнем ліквідності на ринках капіталу, високу інфляцію та значний дефіцит балансу державних фінансів та зовнішньої торгівлі, компанія активно інвестує в інші компанії та відкриває дочірні підприємства в інших країнах. Інвестиції Товариства в асоційовані та дочірні підприємства обліковуються за методом участі в капіталі (див. табл. 2.1).

Таблиця 2.4 – Частка АТ «Технологія» у капіталах дочірніх та асоційованих підприємств [32,33,34]

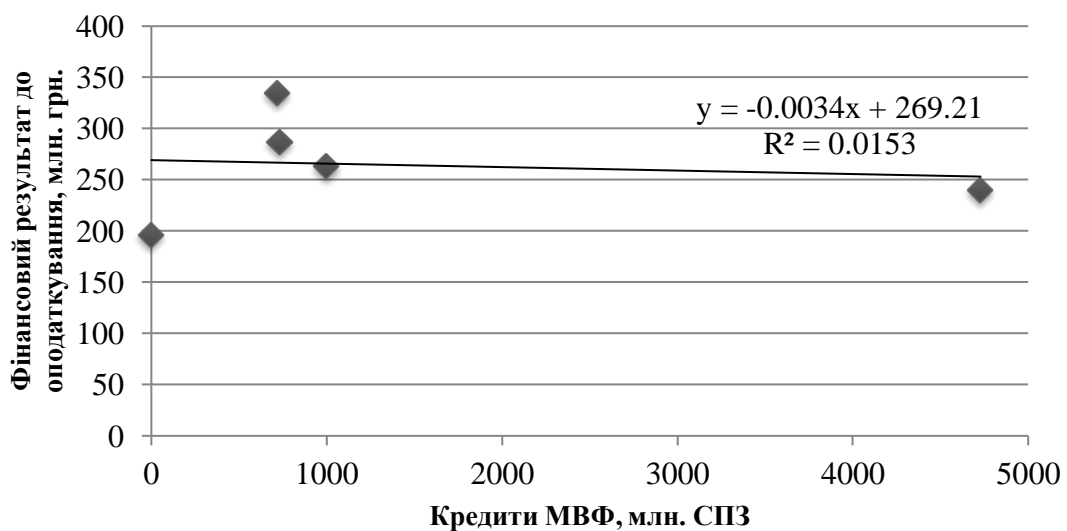
Дочірні підприємства					
Назва	2017	2018	2019	Вид діяльності	Країна реєстрації
ТЕО UK PACKAGING LIMITED	0%	70%	70%	Торгівля	Великобританія
MUZEL Sp .z.o.o.	80%	80%	80%	Торгівля	Польща
ТОВ «Сумивуд»	55%	55%	70%	Виробництво дерев'яної тари	Україна
ТОВ «ТеоПак»	0%	0%	65%	Виробництво пакувальної продукції	Білорусь
ТОВ УНП «Глобал Харвес»	0%	0%	50%	Сільське господарство	Україна
Асоційовані підприємства					
ТОВ «ГУАЛАПАК УКРАЇНА»	40%	40%	40%	Виробництво пакувальної продукції	Україна
ТОВ «Агрофірма Тур'янська»	30%	30%	30%	Сільське господарство	Україна
ТОВ «МЮЗЕЛЬ»	24%	24%	24%	Виробництво виробів з дроту, ланцюгів	Україна
ТОВ «Агрофірма «Велес А»	20%	20%	20%	Сільське господарство	Україна
ТОВ «Сійті»	10%	10%	10%	Сільське господарство	Україна
ТОВ Агрофірма "Косівщинська"	0%	10%	10%	Сільське господарство	Україна
ТОВ "Агрофірма "Червоносільська"	0%	10%	10%	Сільське господарство	Україна
ТОВ Агрофірма «Северинівська»	9,88%	9,88%	9,88%	Сільське господарство	Україна

Таким чином, абсолютно очевидно, що компанія диверсифікує напрямки використання власного капіталу, інвестуючи в дочірні та асоційовані підприємства. Як наслідок, навіть за несприятливих фінансових та економічних результатів однієї фірми, АТ «Технологія» не матиме критичних втрат і зможе балансувати за рахунок доходу від результатів діяльності інших підприємств. Іншою особливістю є те, що інвестиції надходять не лише до українських компаній, але й закордон. Відповідно, це ще одна подушка безпеки для АТ «Технологія» у разі несприятливих політичних, економічних змін в Україні. До прикладу, якщо Україна припинить співпрацю з певною країною, або будуть введені певні заборони, то у такому разі продукція компанії може бути реалізована через дочірні підприємства.

Тобто, простежується вплив глобалізаційних процесів на діяльність підприємства. Адже за рахунок реалізації готової продукції через власні філії, зникають бар'єри для руху товарів, капіталу та, навіть, робочої сили. При цьому варто також зазначити, що продукція компанії має та відповідає основним сертифікатам якості, які є уніфікованими для такого типу продукції. До таких сертифікатів належать: ISO 9001: система менеджменту якістю, ISO 14001: система екологічного менеджменту, ISO 45001: система управління охороною здоров'я та безпекою праці, FSSC 22000: система менеджменту безпеки упаковки та продуктів харчування.

Якщо говорити про прямий вплив глобальних процесів на діяльність підприємства, то це складно прослідкувати, адже узагалі наша країна не є активним учасником та гравцем на міжнародній арені. Відповідно основні зміни, які відбуваються у світі мають найбільший вплив на динаміку зміни валютного курсу та цін на сировинну продукцію. Враховуючи, що Україна спеціалізується на продажі саме продукції з низьким рівнем доданої вартості, яка не є науковомісткою, то зміни ціни на сировинну мають значний вплив на економіку країни.

До одних з основних глобальних процесів, які були описані в розділі 1.1 відноситься підвищення ролі міжнародних фінансових організацій та їх вплив на розвиток третіх країн та країн, що розвиваються. Так ось дана тенденція є досить важливою якщо аналізувати розвиток української економіки. Яскраво можна відслідкувати вплив наданих кредитів МВФ на валютний курс гривні. Оскільки фінансова допомога надається для стабілізації економічної ситуації країни та платіжного балансу, це прямо пропорційно впливає на економічні показники держави. За такої ситуації можемо спостерігати сповільнення інфляційних процесів, пом'якшення монетарної політики Національного банку. Тому, доцільно проаналізувати залежність фінансового результату підприємства від обсягів наданих кредитів МВФ та середовища функціонування господарської одиниці в



межах країни (рис. 2.1).

Рисунок 2.1 - Лінійний кореляційний зв'язок між обсягами кредитів МВФ наданих Україні та фінансовим результатом АТ «Технологія» до оподаткування [35]

Отримане лінійне рівняння $y = -0,0034x + 269,21$, можна зробити висновок, що зі збільшенням кредитування від МВФ на 1 млн. СПЗ, фінансовий результат підприємства навіть зменшується на 0,0034 млн. грн.

При цьому значення коефіцієнта кореляції (R) = 0,123, що означає низький лінійний кореляційний зв'язок. А коефіцієнт детермінації (R^2) вказує на те, що лише 1,53% зміни фінансового результату підприємства пояснюється зміною обсягів кредитування України від МВФ.

Іншими показниками, які можуть мати вплив на економічну діяльність підприємства є обмінний курс гривні до основних іноземних валют. До таких валют відносяться: євро (оскільки основна частка сировини імпортується з країн Європи), долар (так як взаєморозрахунки зі значною кількістю контрагентів здійснюються за курсом американського долара), фунти стерлінгів (одна з дочірніх компаній АТ «Технологія» зареєстрована та функціонує у Великобританії) та польський злотий (наявність дочірньої компанії в Польщі). Результати кореляційного аналізу наведені в таблиці 2.5.

Таблиця 2.5 - Результати кореляційного аналізу обмінних курсів та чистого фінансового результату АТ «Технологія» (дод. В)

Іноземна валюта	Коефіцієнт кореляції(R)	Коефіцієнт детермінації(R^2)	Ступінь лінійної кореляційної залежності
EUR	0,274	0,075	Низький
USD	0,224	0,050	Низький
GBP	0,385	0,148	Низький

Не дивлячись на те, що основна частина взаєморозрахунків, продажів та закупки сировини здійснюється в євро та доларі, проте їх курс має низький ступінь впливу на фінансовий результат підприємства. Адже, якщо основна сировина надходить з країн Європи, за неї компанія розраховується в євро. При цьому головні обсяги продажів також направлені до країн Європи. Тому, при зміні валютного курсу EUR/UAH, компанія не відчуває таких значних проблем, адже лєвова частка закупки та продажів здійснюється в євро, що збалансовує показник фінансового результату. До того ж, до розрахунку чистого фінансового результату входять операційні доходи та витрати, адміністративні витрати, витрати на збут, доходи та витрати від участі в

капіталі та витрати на сплату податку, які виражені в національній валюті – гривні, що зменшує силу впливу зміни валютного курсу.

При цьому варто проаналізувати вплив курсу на собівартість продукції, виручку та рентабельність підприємства (табл. 2.6, 2.7, 2.8).

Таблиця 2.6 - Результати кореляційного аналізу обмінних курсів та вартості виручки від реалізації продукції АТ «Технологія» (дод. Г)

Іноземна валюта	Коефіцієнт кореляції(R)	Коефіцієнт детермінації(R ²)	Ступінь лінійної кореляційної залежності
EUR	0,693	0,480	Високий
USD	0,616	0,380	Високий
GBP	0,127	0,016	Низький

Таблиця 2.7 - Результати кореляційного аналізу обмінних курсів та вартості собівартості реалізованої продукції АТ «Технологія» (дод. Д)

Іноземна валюта	Коефіцієнт кореляції(R)	Коефіцієнт детермінації(R ²)	Ступінь лінійної кореляційної залежності
EUR	0,539	0,291	Високий
USD	0,453	0,206	Помірний
GBP	0,043	0,001	Низький

На основі даних табл. 2.6 та 2.7 можна спостерігати більш вагомий вплив коливань валютних курсів на обсяги собівартості та виручки реалізованої продукції в грошовому еквіваленті. Якщо аналізувати виручку, то найбільший вплив маємо від зміни курсу євро, де значення коефіцієнта кореляції (R) = 0,693, що означає високий лінійний кореляційний зв'язок. А коефіцієнт детермінації (R²) вказує на те, що 48% зміни вартості виручки підприємства пояснюється зміною курсу євро. Дещо нижчий показник маємо з долларом США, де коефіцієнт кореляції становить 0,616, а зміни грошових надходжень від продажів на 38% залежить від зміни обмінного курсу американської валюти. Варто також відмітити, що курс фунтів стерлінгів має досить низький вплив та майже не корелюється з показником продажів, адже обсяги реалізації товарів до Великобританії хоча і мають позитивну тенденцію, проте їх частка залишається незначною (табл. 2.10).

Стосовно залежності собівартості, то маємо дещо подібний результат, проте якщо грошовий обсяг виручку має пряму залежність від підвищення курсу, то собівартість – навпаки, обернену. Коефіцієнт кореляції (R) = 0,539, що показує високу залежність, при якій коефіцієнт детермінації (R^2) сигналізує про те, що 29% зміни вартісному обсягу собівартості пояснюється коливанням курсу валюти ЄС. Вплив долара США на собівартість реалізованої продукції є також помірним та становить 0,453. Щодо британської валюти, то вона не здійснює впливу на собівартість товарів АТ «Технологія», адже імпорт з Великобританії, навіть, не входить до топ-10 країн за найбільшими обсягами (табл. 2.10).

Ще один показник, який може зазнавати впливу від зміни обмінних курсів є показники рентабельності. І хоча неможливо виділити один основний показник рентабельності серед інших, достатньо проаналізувати будь-який з наведених в табл. 2.3, адже їх динаміка зміни є ідентичною. Для аналізу було обрано показник «рентабельність активів», результати якого наведені в табл. 2.8.

Таблиця 2.8 - Результати кореляційного аналізу обмінних курсів та рентабельність активів АТ «Технологія» (дод. Е)

Іноземна валюта	Коефіцієнт кореляції(R)	Коефіцієнт детермінації(R^2)	Ступінь лінійної кореляційної залежності
EUR	0,556	0,310	Високий
USD	0,524	0,274	Високий
GBP	0,123	0,015	Низький

Отримані значення табл. 2.8 говорять про високу залежність зміни рентабельності підприємства від коливання курсу євро та американської валюти. Дана залежність є обернено пропорційною, адже лінійне рівняння має вигляд: $y = -0,0345x + 1,2199$ (для EUR) та $y = -0,0747x + 2,1529$ (для USD). Тобто, у разі послаблення національної гривні по відношенню до вказаних валют, рентабельність АТ «Технологія» також матиме негативну тенденцію. При цьому підвищення чи зниження показника на 31% пояснюється зміною курсу EUR/UAH та на 27% коливанням USD/UAH.

Наступним показником, який має здійснювати вплив на економічну діяльність підприємства – це динаміка зміни світових цін на нафту. Узагалі якщо аналізувати асортимент реалізованої продукції (табл. 2.6), то абсолютно очевидно, що основна сировина – це продукція вторинної переробки нафти, тобто поліетилен, поліпропілен, поліамід.

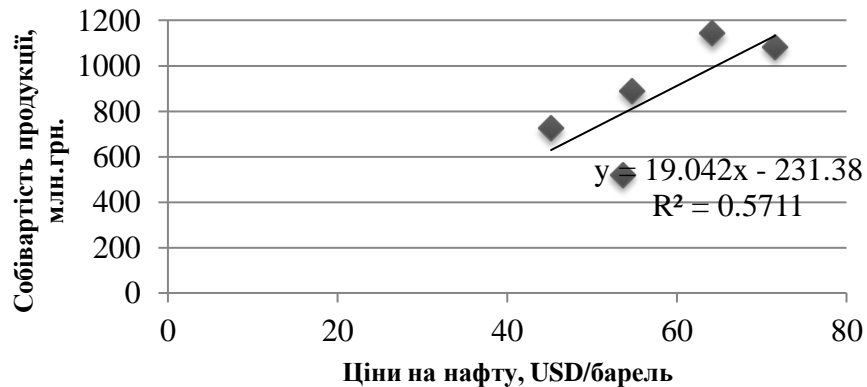


Рисунок 2.2 - Лінійний кореляційний зв'язок між цінами на нафту та собівартістю продукції АТ «Технологія» [36]

Зі отриманого лінійного рівняння $y=19,042x-231,38$, можна зробити висновок, що зі збільшенням ціни нафти на 1 USD/барель, собівартість продукції також збільшується на 19,042 млн. грн. При цьому значення коефіцієнта кореляції (R) = 0,756, що означає високий лінійний кореляційний зв'язок. А коефіцієнт детермінації (R^2) вказує на те, що 57,11% зміни собівартості продукції пояснюється зміною цінами на нафту на світовому ринку. Відповідно обернений вплив здійснюється на фінансовий результат підприємства, але цей вплив діє з меншою силою. Адже, рівняння має наступний вигляд: $y = -3,1321x + 445,59$, де коефіцієнт кореляції становить 0,619, а коефіцієнт детермінації дорівнює 0,384. Результат є досить логічним, адже окрім вартості сировини на фінансовий результат впливає значно більше факторів, ніж на собівартість продукції.

Окремо варто проаналізувати товарну структуру реалізованої продукції АТ «Технологія». Обсяги реалізації готової продукції підприємства збільшувалися кожного року з 2016 по 2019. За чотири роки обсяги зросли на

87% у кількісному вираженні та на 44% у вартісному вираженні. Якщо говорити про собівартість виробництва та виручку від реалізації (табл. 2.9), то очевидно, що компанія має найбільшу націнку на продажах оболонки декоративної поліамінатної, етикетки та пакету пауч. При цьому найменша націнка на реалізації плівки поліетиленової та рулонних матеріалів. Цьому є логічне пояснення, адже при виробництві інших позицій проходить у більшу кількість етапів обробки/переробки сировини, тобто таким чином збільшується додана вартість готової продукції. Так, наприклад, для виробництва пакетів-вкладишів та пакетів пауч використовуються напівфабрикати власного виробництва (пластикові крани, кришки та ущільнення). Також варто звернути увагу на те, що хоча обсяги виробництва та реалізації пакетів типу Супер Пауч є незначним в розрізі всієї компанії, проте початок роботи з цією продукцією стартував з 2016 року. Тобто, це досить новий вид товарів для АТ «Технологія», проте кожного року обсяги продукції збільшуються, де прямопропорційно зростає і виручка від реалізації.

Згідно з даними таблиці Є.1, з 2019 року розпочалося виробництво продукції СМЛ, саме тому собівартість перевищує обсяги виручки такого виду товарів. Адже, протягом 2019 року продукція проходила тестування, модернізацію для подальшого безперервного виробництва. До того ж проводилися розробки щодо можливих варіантів виробництва продукції та підбір якісної сировини. Ситуацію ускладнює той факт, що як сировина, так і готова продукція має відповідати усім міжнародним стандартам для продукції, яка контактує з харчовими товарами.

Після аналізу товарної структури реалізованої продукції АТ «Технологія», можна зробити наступні рекомендації:

1. Збільшення частки виробництва продукції з високою доданою вартістю, де процес обробки/переробки сировини проходить в декілька етапів. Таким чином підприємство має можливість встановлювати більший рівень націнки на такі товари.

2. Збільшення використання у виробництві готової продукції напівфабрикатів власного виробництва, адже в такому разі собівартість товарів зменшується. При стабільному рівні націнки та зменшенні собівартості, підприємство матиме більший прибуток, який можна інвестувати в розширення виробництва, закупку основних засобів або у відкриття дочірніх підприємств за кордоном.

3. Розширення ринків збуту нових видів продукції, виробництво яких проходить у декілька етапів. Таким чином, можна швидше отримати результат від інвестицій у нові технології, обладнання.

Після аналізу товарної структури доцільно проаналізувати географічну структуру експорту та імпорту АТ «Технологія». Адже, на основі цього дослідження можливо відслідкувати вплив політичної ситуації країни на функціонування підприємства.

Таблиця 2.10 – Географічна структура експорту АТ «Технологія» за 2016-2019 рр.

2016		2017		2018		2019	
Країна	Частка	Країна	Частка	Країна	Частка	Країна	Частка
Росія	24,82%	Росія	26,11%	Росія	25,40%	Росія	15,05%
Азербайджан	3,04%	Білорусь	3,67%	Білорусь	3,55%	Білорусь	6,01%
Киргизстан	2,60%	Вірменія	2,82%	Іспанія	3,12%	Польща	3,59%
Іспанія	2,26%	Іспанія	2,69%	Польща	3,11%	Іспанія	3,59%
Вірменія	2,24%	Азербайджан	2,67%	Литва	2,88%	Вірменія	3,33%
Білорусь	2,13%	Грузія	2,21%	Вірменія	2,53%	Азербайджан	3,13%
Литва	2,06%	Бельгія	2,82%	Азербайджан	2,46%	Англія	2,81%
Грузія	1,81%	Литва	1,79%	Грузія	2,24%	Італія	2,51%
Польща	1,52%	Киргизстан	1,69%	Казахстан	2,07%	Литва	2,40%
Молдова	1,23%	Казахстан	1,40%	Англія	1,16%	Естонія	2,28%

Аналізуючи географічну структуру експорту, можна виділити наступні тенденції:

1. Основна частка продукції надходить до країн СНД, де домінуюча роль належить Росії. Проте, якщо до 2018 року її частка стабільно становила 25%, то вже в 2019 різко скоротилася до 15%. Це головним чином пов'язано з торгівельними обмеженнями на імпорт українських товарів відповідно до Постанови Уряду РФ від 29 грудня 2018 р N 1716-83 "Про заходи щодо реалізації Указу Президента Російської Федерації від 22 жовтня 2018 р № 592" [37]. Дана постанова стала наслідком політичних дій та взаємовідносин між Україною та Росією. Тобто, чітко відслідковується вплив політичної ситуації в країні на діяльність підприємства. Варто відмітити, що за даною постановою з поміж усього списку товарів, які заборонено ввозити на територію РФ є пробки, ковпачки, кришки для закупорювання пляшок, пробки нарізні, оболонки пробок, герметизуючі та інші пакувальні комплектуючі з недорогоцінних металів. Тобто, продукція, яка є результатом виробництва Групи компанії.

2. Частка Польщі з кожним роком збільшується (якщо в 2016 – країна була на 9 місці, то вже в 2019 входить до трійки держав з найбільшою долею в експорті). Також варто відмітити, що з 201 року в першій десятці країн з'являється Великобританія. Тобто, чітко прослідковується вплив глобалізаційних процесів, які сприяли відкриттю дочірніх підприємств за кордоном і таким чином, розширенню ринків збуту та підвищення ефективності.

3. Збільшення частки в структурі експорту країн ЄС, що пов'язано з євроінтеграційним напрямком розвитку України та підписанням угоди про вільну торгівлю України та ЄС (2016 рік). З цього часу стало можливим для українських товарів отримання преференційного доступу на ринок ЄС, для якого необхідно підтвердити походження продукції з України та отримати сертифікат із перевезення товарів форми EUR.1 Сертифікат EUR.1 дозволяє товарам українського походження після їхнього ввезення на територію ЄС

користуватися умовами преференційної торгівлі - до них застосовуються пільги зі сплати мита [38].

Таблиця 2.5 - Географічна структура імпорту АТ «Технологія» за 2016-2019 рр.

2016		2017		2018		2019	
Країна	Частка	Країна	Частка	Країна	Частка	Країна	Частка
Нідерланди	20,89%	Нідерланди	18,19%	Нідерланди	16,27%	Німеччина	22,12%
Німеччина	16,53%	Німеччина	14,67%	Китай	16,09%	Нідерланди	15,41%
Китай	14,90%	Швейцарія	13,51%	Німеччина	15,79%	Китай	14,55%
Швейцарія	12,71%	Китай	12,15%	Австрія	12,00%	Швейцарія	7,85%
Італія	8,37%	Іспанія	10,10%	Швейцарія	8,80%	Австрія	7,08%
Австрія	5,04%	Італія	9,77%	Іспанія	6,01%	Іспанія	5,18%
Іспанія	4,96%	Австрія	5,12%	Італія	4,66%	Італія	4,82%
Словаччина	3,49%	Словаччина	3,59%	Словаччина	4,31%	Греція	3,90%
Греція	2,43%	Росія	2,60%	Росія	3,21%	Росія	3,42%
Швеція	1,92%	Греція	2,25%	Греція	2,76%	Латвія	2,19%

Узагалі, динаміка зміни географічної структури імпорту підприємства є майже незмінною. АТ «Технологія» закупляє товари переважно в країнах ЄС, головним чином через їх високу якість та безмитне оформлення імпорту. Адже, у рамках угоди про вільну торгівлю, продукція, яка має преференційне походження країн ЄС, що підтверджується сертифікатом EUR.1 або декларацією інвойс, імпортується за митною ставкою в 0%.

Іншою причиною чому основна частка імпорту належить європейським країнам – це дотримання та відповідність продукції міжнародним уніфікованим стандартам, які підтверджуються відповідними сертифікатами якості та відповідності. Як результат, виробництво готової продукції АТ «Технологія» відбувається на сертифікованій сировині, яка допустима для використання на території Європейського Союзу. Відповідно, підприємство збільшує свою конкурентоспроможність та репутацію на європейському ринку.

2.3. Прогнозований вплив глобальних змін на діяльність підприємства АТ «Технологія»

Мабуть що найбільшим шоком та подією, яка може здійснити вплив як на діяльність підприємства, так і на його економічні показники – це пандемія, викликана корона вірусною хворобою COVID-19. До публікації офіційного звіту за 2020 рік, важно стверджувати про прямий вплив пандемії на ефективність функціонування компанії, проте можна спрогнозувати можливий варіант.

По-перше, через пандемію сповільнилося економічне зростання як у глобальному сенсі, так і на рівні підприємства. Звичайно, що обсяги продажів матимуть низхідний характер, проте варто пам'ятати, що сфера застосування продукції АТ «Технологія» - це рідкі харчові продукти та напої, які мають у певній мірі стабільний попит. До того ж, деякі з видів товарів можна реалізовувати під дезінфікуючі засоби, попит на які різко зріс.

Якщо говорити про 2 основні важелі впливу, а саме курс євро, долара США та ринок нафти, поліетилену, то за 11 місяці 2020 року маємо такі результати:

- зростання середнього курсу євро на 6% порівняно з 2019 роком (2019 – 28,9406, 2020 – 30,5715). При цьому цей ріст досягне вищого рівня на кінець 2020, адже за останні півроку курс швидко змінюється у висхідному напрямку;
- ріст обмінного курсу американського долар на 4% відносно попереднього року (2019 – 25,8373, 2020 - 26,8884);
- падіння цін на нафту з 64,19 USD/барель у 2019 році до 42,89 USD/барель у 2020. При цьому варто зазначити, що основна причина – пандемія COVID-19, яка сповільнила економічний ріст та обсяги використання сировини з нафти. У кінці травня ціна досягла свого мінімального рівня на позначці 19,99. Як наслідок, країни ОПЕК+

домовилися про жорстке обмеження видобутку нафти: в травні і червні цього року вони сумарно мали знизити видобуток на 9,7 млн. барелів на добу, потім це скорочення було продовжено до кінця липня. З серпня цього року обмеження були пом'якшені: країни змогли підвищити видобуток на 2 млн. барелів на добу, а самі обмеження знизяться до 7,7 млн. барелів на добу. Ці обмеження діють і зараз;

- ринок поліетилену та поліпропілену також просів у 2020 році, порівняно з попереднім. Це є абсолютно логічним явищем, адже дана сировина є результатом переробки нафти, а тому має пряму залежність від ринку нафто продукції. Проте, зменшення ціни не є таким вагомим, як вартість чорного золота, та становить в середньому 8-10%.

За даною інформацією очікується коливання основних показників підприємства в межах 5-7%. Адже, не дивлячись на негативну зміну курсу та дещо сповільнену економічну діяльність, вагомий внесок становило просідання ринку нафти та продуктів її переробки, які становлять основну статтю закупівельної сировини.

Щодо динаміки зміни в майбутніх періодах, то динаміку коливання курсів основних валют (EUR та USD) важко спрогнозувати. Одним з головних важелів впливу є те, що МВФ погодив кредитну програму для України на 5 мільярдів доларів на 1,5 роки. Відповідні кошти планували надіслати 4 траншами, майже відразу надали перший на суму 2,1 мільярда. Інші 2 повинні були надійти до кінця 2020 року, а останній - в 2021 році, проте зараз процес знаходиться на так званій паузі. Тому, якщо змін не відбудеться, українська гривня значно просяде, порівняно з євро та американською валютою.

До того ж, варто пам'ятати про домовленості, які діють між основними гравцями на світовому ринку нафти. Адже, з початку 2021 року знову мають бути введені пом'якшення обмежень: з початку січня і до кінця квітня 2022 року скорочення видобутку має скласти 5,8 млн. барелів на добу, тобто країни з січня мали отримати можливість збільшити видобуток ще на 2 млн.

барелів. У цьому році на ринку нафти спостерігалася рекордна надлишкова пропозиція. За оцінкою Bank of America, надлишок нафти склав близько 3 млн. барелів на добу. До цього великий профіцит спостерігався в 1998 році, але був набагато нижче - 1,4 млн. барелів на добу. Тоді це було пов'язано зі світовою фінансовою кризою і слабким попитом на нафту.

Обмеження в рамках ОПЕК + почали діяти з травня, після чого спостерігався ріст ціни до рівня 40-45 USD/барель нафти марки Brent. Перед новими переговорами ОПЕК + і на тлі завершення невизначеності, пов'язаної з президентськими виборами в США, нафта в кінці листопада піднялася до 47-48 доларів за барель. На цьому рівні вона утримувалася і в перші дні грудня. Більшість аналітиків прогнозують зростання попиту і обмеження пропозиції. На цьому тлі, ціна на нафту марки Brent до кінця 2021 року виросте до 55-60 доларів за барель.

Якщо такі прогнози справдяться, то це може значно вплинути на діяльність підприємства АТ «Технологія» та її показників. Але не варто, обнадійливо говорити щодо прогнозних показників, адже до уваги не бралися показники продажів, розширення виробництва, а також ситуація в Україні. На ефективність діяльності підприємства можуть вплинути макроекономічні показники країни, запровадження нових законодавчих документів, які дещо змінюють правила гри, а також політична ситуація та розвиток торгового партнерства з іншими країнами світу.

ВИСНОВКИ

Світова економіка не стоїть на місці, а динамічно змінюється під дією глобальних процесів, які визначають основні тенденції та перспективи розвитку. Неможливо з точністю спрогнозувати, яке явище чи подія матиме колосальний вплив на економіку як окремої країни, так і всього економічного простору. Серед основних глобальних процесів, які відбувалися з початку XXI ст. можна виділити такі:

- швидкий розвиток країн, що розвиваються, особливо держав Південно-східної Азії та нових індустріальних країн;
- нарощення потужності китайської економіки та конкурентна боротьба з США за домінування на міжнародній арені;
- посилення та розвиток глобальних виробничо-збутових ланцюгів, які задіюють у виробництві сировинні джерела, робочу силу та незначні виробничі потужності країн, що розвиваються;
- гальмування темпів глобалізації на фоні швидкого створення регіональних угруповань, у межах яких країни активно нарощують економічне співробітництво;
- зміна напрямків інвестиційних потоків до країн Азії та Латинської Америки;
- динамічний розвиток сфери послуг, темпи збільшення якої за останні роки перевищили приріст товарного ринку;
- проблема боргової ями та залежності країн, що розвиваються та країн з перехідною економікою від кредитної допомоги міжнародних фінансових організацій.

Хоча зараз передові позиції на міжнародній арені залишаються за країнами Європи та Північної Америки, проте наростає конкуренція з країнами Південно-східної Азії та Латинської Америки. Зовнішньополітична, економічна діяльність яких уже має значний вплив на тенденцію розвитку

глобального ринку. Процеси, які відбуваються останні два десятиліття поступово, але докорінно змінюють парадигми кінця ХХ ст. Тому, як для країни, так і для окремого підприємства важливо слідувати за глобальними тенденціями та вчасно реагувати на виклики та можливості світової спільноти. Адже, кожне підприємство функціонує в середовищі, у якому існують фактори, які здійснюють безпосередній або опосередкований вплив на діяльність компанії. Глобальні процеси не є виключенням і, чим більше країна та вся її економічна система інтегрована в світову економіку, тим більший вплив здійснюється на окремі компанії та фірми. При цьому цей вплив може мати як позитивний, так і негативний характер. За таких умов підприємства мають бути готовими до певних змін і вміти пристосовуватися до нестабільних умов функціонування. Задля того аби вчасно зреагувати на певні зміни та прийняти правильне рішення щодо подальших стратегічних дій, підприємство має постійно проводити аналіз своєї економічної діяльності та аналізувати основні тенденції, які відбуваються на світовій економічній арені.

Суть аналізу економічної діяльності підприємства – це комплексне вивчення діяльності підприємства у відповідності до поставлених цілей через систему економічної інформації. Процес проведення аналізу є досить важливим на кожному етапі діяльності компанії та має свої цілі й завдання. У результаті аналізу, підприємство має повну інформацію, яка є основою для побудови стратегічних планів, прийняття управлінських рішень, вирішення поточних проблем та проведення прогнозів щодо уникнення майбутніх складностей та криз.

Для аналізу впливу глобальних процесів на економічну діяльність підприємства було обрано приватне акціонерне товариство «Технологія». По-перше, варто зазначити, що не дивлячись на те, що компанія активно нарощує обсяги продажів та розширює цільові напрямки збуту на зарубіжні ринки, значний вплив на діяльність та економічні результати здійснюють зовнішні фактори, але в межах України. Сюди можна віднести: економічне

середовище в країні, реформування банківської системи Національним банком України, політичне середовище, яке в свою чергу впливає на зовнішньоторговельні правила та умови. Узагалі, якщо говорити про ефективність діяльності АТ «Технологія», то показники ліквідності, фінансової стійкості та рентабельності знаходяться в межах норми протягом досліджуваного періоду. Лише показник абсолютної ліквідності є нижче нормативного значення, що говорить про недостатність обсягу оборотних активів у формі грошей та їх еквівалентів. Варто також відзначити, що усі показники у 2017 році мали тенденцію до скорочення, порівняно з 2016. Це пов'язано зі значним збільшенням необоротних активів за рахунок придбання основних засобів. Після 2017 року маємо поступове повернення до значень 2016 року.

Щодо основних глобальних процесів, які здійснюють вплив на ефективність діяльності АТ «Технологія», то це:

- тенденції до зміни валютних курсів, особливо EUR та USD;
- глобалізаційні процеси, у результаті чого підприємство відкриває дочірні компанії за кордоном і, відповідно, зникають межі руху товарів, капіталу, робочої сили та, навіть, виробничих потужностей;
- тенденції на світовому ринку нафти та поліетилену, як основних сировинних ресурсів;
- уніфікація та стандартизація системи якості, яка дозволяє розширювати межі збуту готової продукції;
- регіоналізація, яка створює сприятливі умови для співпраці між країнами, особливо в питаннях зовнішньої торгівлі, а саме підписання угоди про вільну торгівлю з країнами ЄС. Саме це є основою для імпорту та експорту більшості товарів за нульовою ставкою мита.

Якщо говорити мовою цифр, то чітку тенденцію можливо відслідкувати стосовно вплив динаміки зміни курсів валют та світової ціни на нафту та, відповідно, поліетилен як результат переробки нафтопродукції. У результаті маємо обернену залежність між значеннями валютного курсу

EUR/UAH або USD/UAH та значеннями вартості виручки від реалізації продукції, собівартості готових товарів та рентабельності підприємства. При цьому маємо низьку кореляційну залежність з чистим фінансовим результатом, до підрахунку якого входять адміністративні витрати, витрати на збут, податкові виплати, які виражені в національній валюті. Тому, у разі послаблення української гривні по відношенню до євро та долара США, показники у 2020-2021 рр. матимуть також негативну тенденцію.

Стосовно прогнозних тенденцій на ринку нафти та продуктів її переробки, то на 2021 рік очікується підвищення ціни, порівняно з попередніми роками. Головним чином, це пов'язано з домовленістю країн ОПЕК+ про скорочення обсягів видобутку через надлишкову пропозицію, яка значно знизила ціну на «чорне золото». Також неможливо не згадати про вплив пандемії, пов'язаної з COVID-19, яка сповільнила економічний ріст та розвиток світової економіки. Але про конкретні дані в цифрах можна говорити після закінчення 2020 року та аналізу щорічних фінансових звітів.

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ

1. The Changing Paradigm of Trade in the 21st Century - [Electronic resource] – Access mode: <https://globalchallenges.ch/issue/3/the-changing-paradigm-of-trade-in-the-21st-century/>.
2. A World Bank Group Flagship Report – World development report – Trading for development in the age of global value chains – 2020 – p. 19-20.
3. Юрчишин В. Чинники і складові структурних змін у світовій економічній системі і наслідки для України – Київ: Заповіт, 2018. – с. 132.
4. GDP (current US) – The World Bank - [Electronic resource] – Access mode: https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.МКТР.CD?end=2012&most_recent_value_desc=true&start=1960.
5. Tax reforms in the United States: Implications for international investment – Investment trends monitor – UNCTAD – 2018 – [Electronic resource] – Access mode: https://unctad.org/system/files/official-document/diaeia2018d2_en.pdf.
6. World trade in goods and services - an overview – EUROSTAT Statistics Explained - [Electronic resource] – Access mode: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=World_trade_in_goods_and_services_-_an_overview#The_EU-28.E2.80.99s_share_of_international_trade_in_goods_and_services.
7. Outward foreign affiliates statistics - EUROSTAT Statistics Explained - [Electronic resource] – Access mode: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Outward_foreign_affiliates_statistics.
8. Дзяд О. В., Гречин К. О. Результати та перспективи модернізації НАФТА в контексті політики Д. Трампа - Науковий вісник Ужгородського національного університету – 2019 – с. 88-89.

9. NAFTA Renegotiation and the Proposed United States-Mexico-Canada Agreement (USMCA) - Congressional Research Service Report - R44981 - 2020 - [Electronic resource] – Access mode: <https://fas.org/sgp/crs/row/R44981.pdf>.

10. USMCA Fact Sheets - United States Trade Representative [Electronic resource] – Access mode: <https://ustr.gov/trade-agreements/free-trade-agreements/united-states-mexico-canada-agreement/fact-sheets>.

11. 9 things you need to know about ASEAN – Deutsche Bank - [Electronic resource] – Access mode: https://www.db.com/newsroom_news/2019/9-things-you-need-to-know-about-asean-en-11469.htm.

12. Official site of Association of Southeast Asian Nations - [Electronic resource] – Access mode: <https://asean.org/asean-economic-community/free-trade-agreements-with-dialogue-partners>.

13. Страны АСЕАН подписали крупнейшее соглашение о свободной торговле – BBC news (русская служба) - [Electronic resource] – Access mode: <https://www.bbc.com/russian/news-54949425>.

14. The European Union-Mercosur Free Trade Agreement: prospects and risks - Policy Contribution – 2019 - [Electronic resource] – Access mode: https://www.bruegel.org/wp-content/uploads/2019/09/PC-11_2019.pdf.

15. EU and Mercosur reach agreement on trade – Official site of European Commission - [Electronic resource] – Access mode: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_19_3396.

16. Foreign direct investment, net inflows (BoP current US) – World bank - [Electronic resource] – Access mode: <https://data.worldbank.org/indicator/BX.KLT.DINV.CD.WD>.

17. Тедеева А.В. - Выявление глобальных стратегических трендов, определяющих развитие прямых иностранных инвестиций – Управленческое консультирование - № 6 – 2018 – с. 155-158.

18. Доклад о мировых инвестициях 2020 -Основные тезисы и обзор – ЮНКТАД - [Электронный ресурс] – Режим доступа: https://unctad.org/system/files/official-document/wir2020_overview_ru.pdf.

19. World trade report 2019 - The future of services trade – World trade organization - [Electronic resource] – Access mode: https://www.wto.org/english/res_e/booksp_e/00_wtr19_e.pdf.

20. Субботович Ю. Зовнішньоторгова ситуація в умовах глобалізації: сучасний стан та основні тенденції – Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка – 2016 – с.81-83.

21. Годовой отчет 2019 Группы Всемирного Банка - [Electronic resource] – Access mode: <http://documents1.worldbank.org/curated/pt/221591570465241330/pdf/The-World-Bank-Annual-Report-2019-Ending-Poverty-Investing-in-Opportunity.pdf>.

22. Past IMF Disbursements and Repayments for all members from May 01, 1984 to October 31, 2020 – International Monetary Fund - [Electronic resource] – Access mode: <https://www.imf.org/external/np/fin/tad/extrep1.aspx>.

23. Financial Institutions data – European Bank for Reconstruction and Development - [Electronic resource] – Access mode: <https://www.ebrd.com/what-we-do/sectors-and-topics/financial-institutions/data.html>.

24. The Heritage Foundation. The World Bank and Economic Growth: 50 Years of Failure [Electronic resource]. - Access mode: <https://www.heritage.org/trade/report/the-world-bank-and-economic-growth-50-years-failure>.

25. International Standard Industrial Classification of All Economic Activities – 2008 - [Electronic resource]. - Access mode: https://unstats.un.org/unsd/publication/seriesM/seriesm_4rev4e.pdf.

26. Мочерний С. В. – Економічна енциклопедія – Видавничий центр «Академія» – 2000 – с. 864.

27. Матвійчук Л. О. Концептуальні підходи до визначення сутності поняття «господарська діяльність підприємства – Науковий вісник Ужгородського національного університету – Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство – 2017 – Випуск 12(2) – с. 14-18.

28. Чумак О. Економічна діяльність підприємств: сутність, концептуальна парадигма, регулювання - Економічний дискурс – 2019 - Випуск 2 - с. 104-112.

29. External economic activity of enterprises: competitive advantages, state regulation – [Electronic resource]. - Access mode: <https://www.revistaespacios.com/a18v39n31/a18v39n31p01.pdf>.

30. Офіційний сайт АТ «Технологія» - [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://technologia.com.ua/>.

31. Курлєєв В.А. Аналіз фінансового-економічного стану підприємства: сутність та значення - [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://cyberleninka.ru/article/n/analiz-finansovogo-sostoyaniya-predpriyatiya-suschnost-znachenie/viewer>.

32. Річна інформація емітента цінних паперів за 2017 рік - [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://technologia.com.ua/content/announces/-zvit-za-2017-rik_file_dokument_s31_t77_i612_orig_file_dokument_s114_t362_i1070_orig.pdf.

33. Річна інформація емітента цінних паперів (річний звіт) за 2018 рік - [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://technologia.com.ua/reporting/>.

34. Річна звіт емітента цінних паперів за 2019 рік - [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://technologia.com.ua/reporting/>.

35. Ukraine: Transactions with the Fund from May 01, 1984 to October 31, 2020 – [Electronic resource]. - Access mode: https://www.imf.org/external/np/fin/tad/extrans1.aspx?memberKey1=993&endDate=2099%2D12%2D31&finposition_flag=YES.

36. Invest Funds – [Electronic resource]. - Access mode: <https://investfunds.ru/indexes/624/>.

37. Офіційний сайт Уряду Російської Федерації [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://government.ru/docs/35262/>.

38. Офіційний сайт Євроінтеграційного порталу [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://eu-ua.org/eksport-yes/sertyfikat-eurl#:~:text=1>.

ДОДАТКИ

Додаток А

SUMMARY

Kyrychenko D. O. The impact of global processes on the economic activity of the enterprise. – Masters-level Qualification Thesis. Sumy State University, Sumy, 2020.

The master's thesis focuses on the essence of the economic activity of the enterprise and the main global processes of the XXI century. It has been carried out the analysis of these processes impact on the functioning of the JSC "Technology". The main aim of this research is to determine the dependence of major changes in the global economy on the company efficiency and forecast their future impact in order to create a future development strategy of JSC "Technology".

Keywords: global processes, economic activity of the enterprise, global economy, export, import, economic environment, political environment.

АНОТАЦІЯ

Кириченко Д. О. Вплив глобальних процесів на економічну діяльність підприємства. – Кваліфікаційна магістерська робота. Сумський державний університет, Суми, 2020 р.

У роботі досліджено сутність економічної діяльності підприємства та основні глобальні процеси ХХІ ст. Проведено аналіз вплив цих процесів на функціонування АТ «Технологія». Головною метою цього дослідження є визначення залежності основних змін світової економіки на ефективність діяльності компанії та прогноз їх подальшого впливу задля розробки майбутньої стратегії розвитку АТ «Технологія».

Ключові слова: глобальні процеси, економічна діяльність підприємства, світова економіка, глобалізація, експорт, імпорт, економічне середовище, політичне середовище.

Додаток Б

Таблиця Б.1 – Баланс АТ «Технологія» за 2016-2019 роки, тис. грн.

Статті балансу	Код	Рік			
		2016	2017	2018	2019
Актив					
I. Необоротні активи					
Нематеріальні активи:	1000	2 356	2 579	2 111	1 213
Первісна вартість	1001	4 381	5 380	5 807	5 820
Накопичена амортизація	1002	2 025	2 801	3 696	4 607
Незавершені капітальні інвестиції	1005	12 939	122 108	147 276	140 289
Основні засоби:	1010	284 703	419 829	525 728	584 424
Первісна вартість	1011	508 410	725 421	956 849	1 106 303
Знос	1012	223 707	305 592	431 121	521 879
Довгострокові фінансові інвестиції:					
які обліковуються за методом участі в капітал інших підприємств	1030	107 879	182 512	251 889	380 612
інші фінансові інвестиції	1035	4	4	4	4
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	1 464	1 478	1 752	1 795
Відстрочені податкові активи	1045	1 182	869	1 985	2 243
Інші необоротні активи	1090			1 941	18 699
Усього за розділом I	1095	410 527	729 379	932 686	1 129 279
II. Оборотні активи					
Запаси:	1100	119 378	160 213	222 219	165 679
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:	1125	247 123	349 968	437 570	458 109
Дебіторська заборгованість за розрахунками:					
за виданими авансами	1130	34 674	22 101	40 295	6 840
з бюджетом	1135	6 956	20 543	34 709	6 132
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	15 016	1 112	75	17 375
Гроші та їх еквіваленти:	1165	2 341	5 808	41 511	37 645
Витрати майбутніх періодів	1170		461	75	126
Інші оборотні активи	1190	2 265	797	-	235
Усього за розділом II	1195	427 753	561 003	776 379	692 141
Баланс	1300	838 280	1 290 382	1 709 065	1 821 420

Продовження таблиці Б.1

Пасив					
I. Власний капітал					
Зареєстрований капітал	1400	9 600	9 600	9 600	9 600
Додатковий капітал	1410	32 774	32 774	32 774	32 774
Резервний капітал	1415	2 400	2 400	2 400	2 400
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	639 467	840 482	1 064 276	1 245 468
Усього за розділом I	1495	684 241	885 256	1 109 050	1 290 242
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення					
Довгострокові кредити банків	1510	20 883	28 909	190 522	133 016
Інші довгострокові зобов'язання	1515		116 991	63 428	103 908
Усього за розділом II	1595	20 883	145 900	253 950	236 924
III. Поточні зобов'язання і забезпечення					
Короткострокові кредити банків	1600	4 120	9 959	24 406	-
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	9 721	28 431	75 120	50 115
товари, роботи, послуги	1615	95 386	190 001	194 134	124 781
розрахунками з бюджетом	1620	5 462	9 508	12 244	7 194
розрахунками зі страхування	1625	937	1 174	1 687	1 818
розрахунками з оплати праці	1630	4 244	5 160	14 912	16 437
одержаними авансами	1635	2 475	2 213	3 349	3 323
Поточні забезпечення	1660	4 932	7 336	10 490	12 444
Інші поточні зобов'язання	1690	1 880	1 416	9 723	78 142
Усього за розділом III	1695	133 156	259 226	346 065	294 254
Баланс	1900	838 280	1 290 382	1 709 065	1 821 420

Таблиця Б.2 – Звіт про фінансовий результат АТ «Технологія» за 2016-2019 роки, тис. грн.

Стаття	Код рядка	Рік			
		2016	2017	2018	2019
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1 088 206	1 288 658	1 553 952	1 498 707
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	723 650	887 334	1 127 383	1 166 494
Валовий прибуток (збиток)	2090 (2095)	364 556	401 324	426 569	332 213
Інші операційні доходи	2120	47 682	32 501	6 011	6 938
Адміністративні витрати	2130	31 371	38 783	46 234	43 805
Витрати на збут	2150	71 774	101 495	124 599	126 169
Інші операційні витрати	2180	25 168	21 282	6 934	25 258
Фінансові результати від операційної діяльності	2190 (2195)	283 925	272 265	254 813	143 919
Доход від участі в капіталі	2200	48 827	31 932	45 893	52 593
Інші фінансові доходи	2220	1 783	1 021		
Інші доходи	2240	8 083	7		43 433
Фінансові витрати	2250	3 824	2 829	26 205	27 183
Втрати від участі в капіталі	2255	22	389	-	
Інші витрати	2270	4 101	14 895	11 308	77
Фінансові результати до оподаткування	2290 (2295)	334 671	287 112	263 193	212 685
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	51 568	46 097	39 399	29 359
Чистий фінансовий результат - прибуток (збиток)	220 (225)	283 103	241 015	223 794	183 326

Додаток В

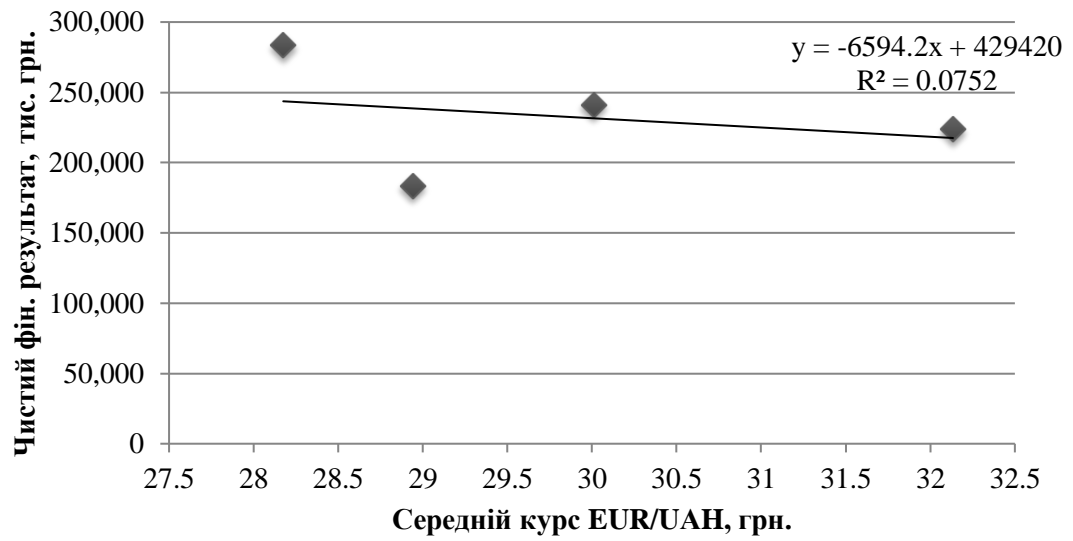


Рисунок В.1 - Лінійний кореляційний зв'язок між валютним курсом EUR/UAH та чистим фінансовим результатом АТ «Технологія»

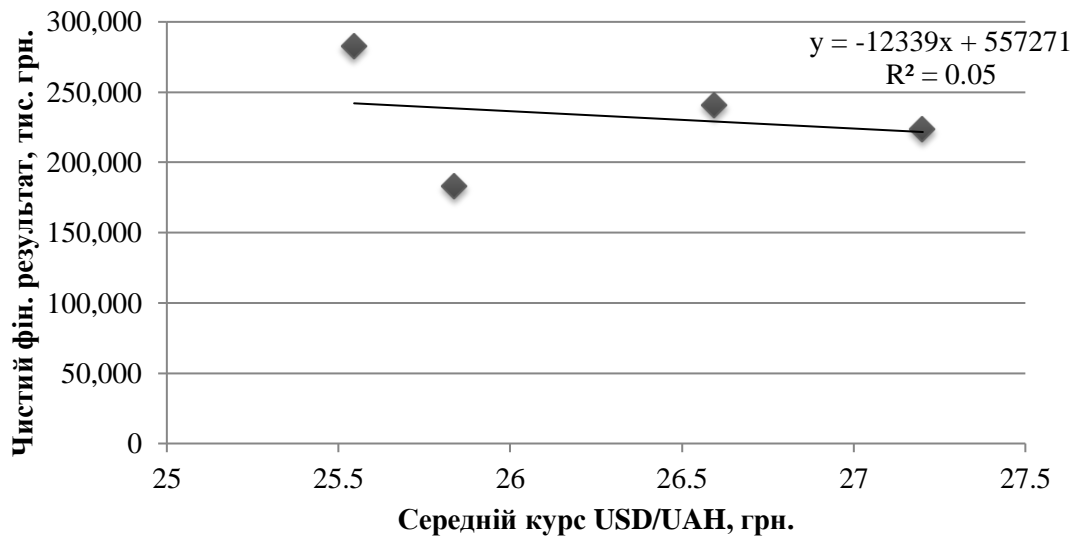


Рисунок В.2 - Лінійний кореляційний зв'язок між валютним курсом USD/UAH та чистим фінансовим результатом АТ «Технологія»

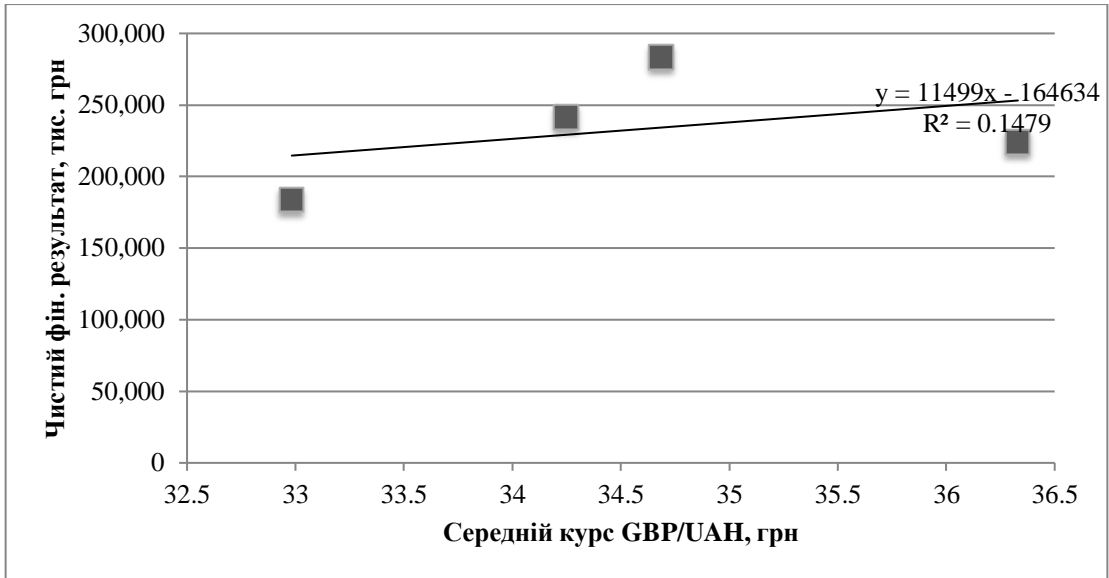


Рисунок В.3 - Лінійний кореляційний зв'язок між валютним курсом GBP/UAH та чистим фінансовим результатом АТ «Технологія»

Додаток Г

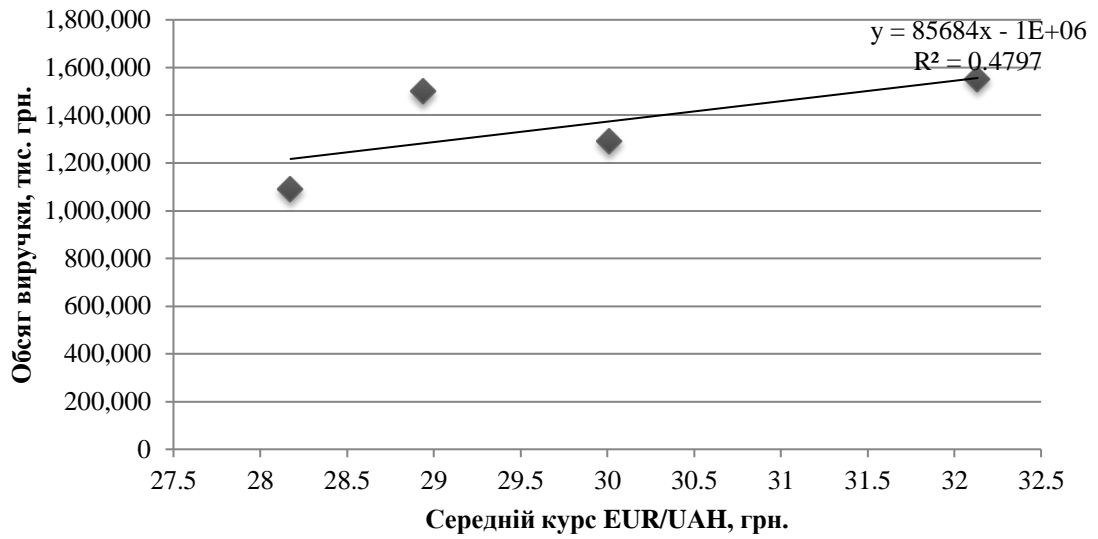


Рисунок Г.1 - Лінійний кореляційний зв'язок між валютним курсом EUR/UAH та обсягом виручки від реалізації продукції АТ «Технологія»

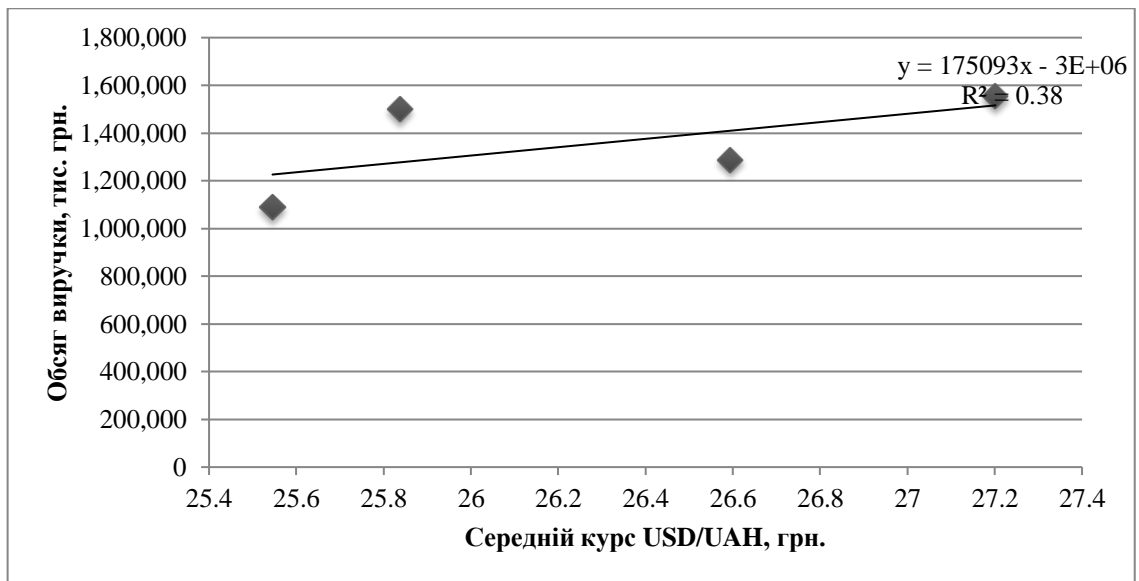


Рисунок Г.2 - Лінійний кореляційний зв'язок між валютним курсом USD/UAH та обсягом виручки від реалізації продукції АТ «Технологія»

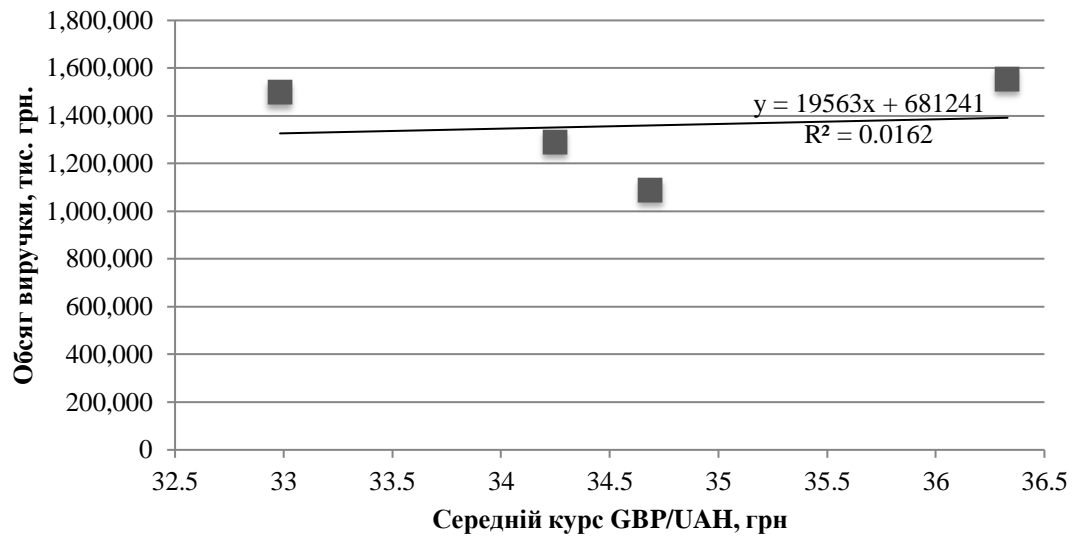


Рисунок Г.3 - Лінійний кореляційний зв'язок між валютним курсом GBP/UAH та обсягом виручки від реалізації продукції АТ «Технологія»

Додаток Д

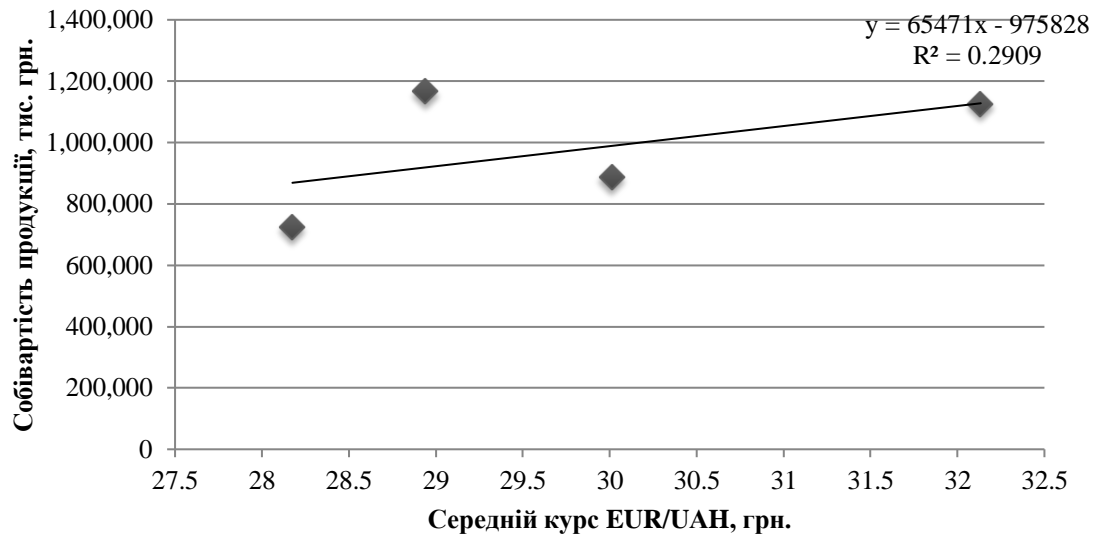


Рисунок Д.1 - Лінійний кореляційний зв'язок між валютним курсом EUR/UAH та собівартістю продукції АТ «Технологія»

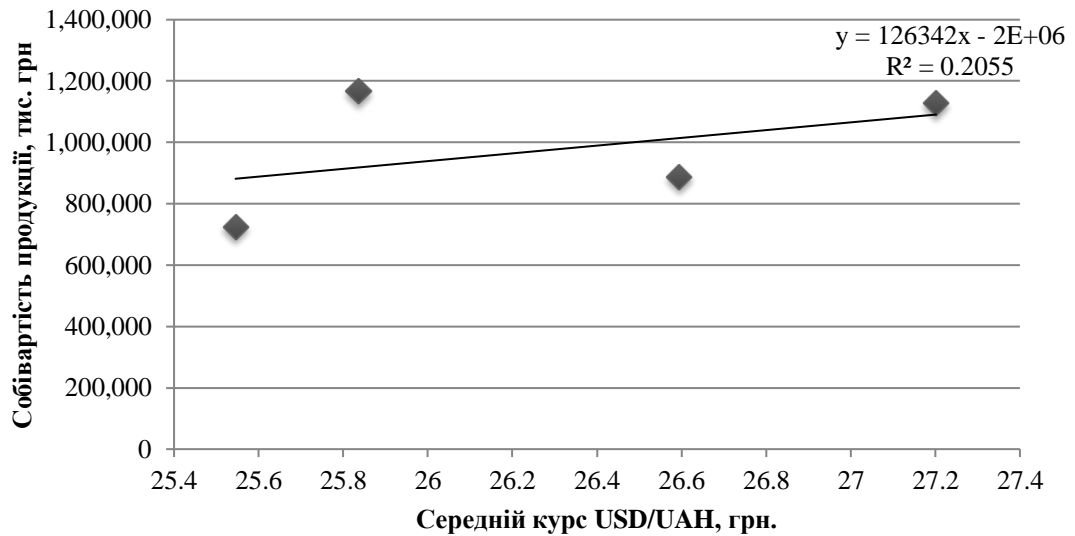


Рисунок Д.2 - Лінійний кореляційний зв'язок між валютним курсом USD/UAH та собівартістю продукції АТ «Технологія»

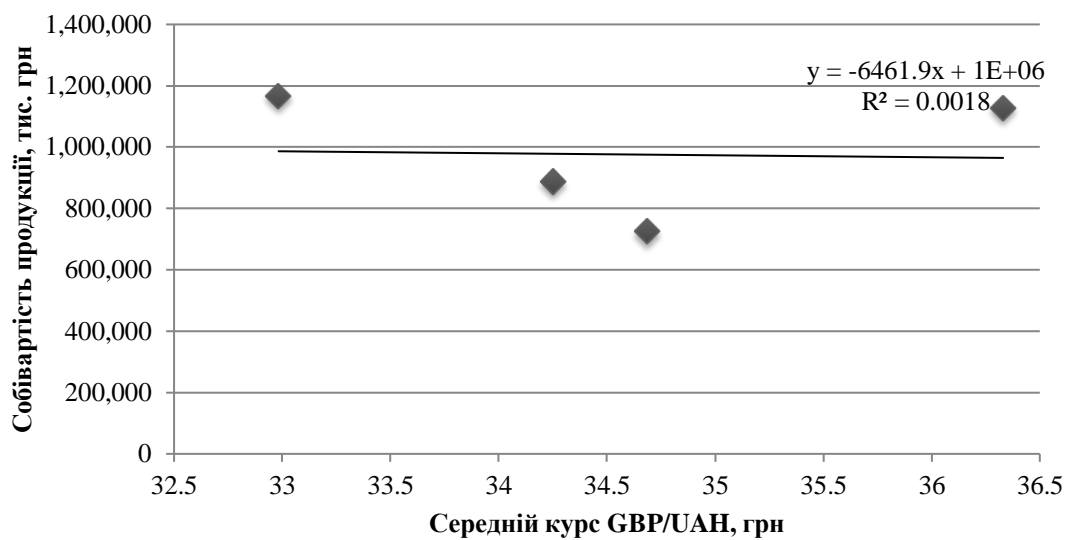


Рисунок Д.3 - Лінійний кореляційний зв'язок між валютним курсом GBP/UAH та собівартістю продукції АТ «Технологія»

Додаток Е

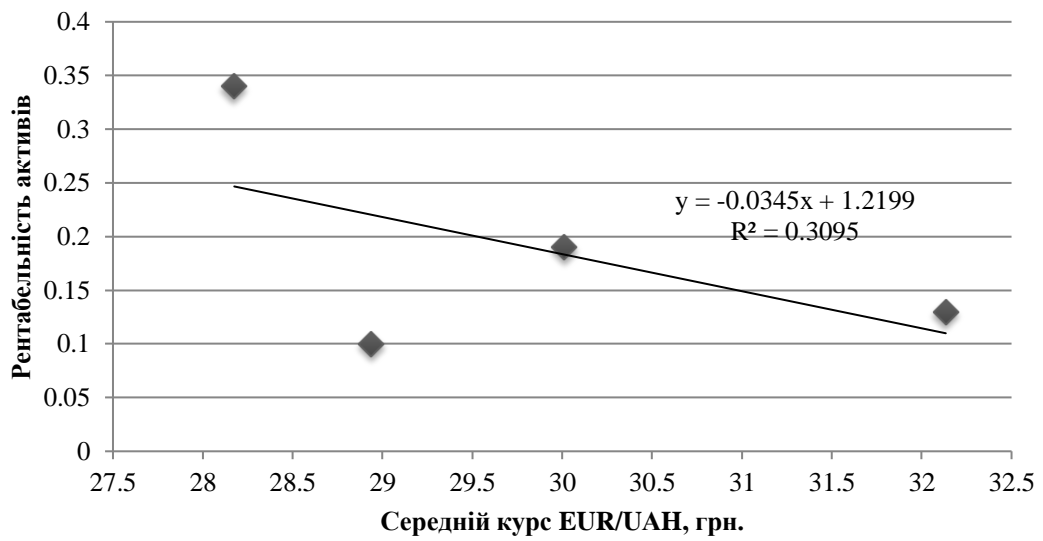


Рисунок Е.1 - Лінійний кореляційний зв'язок між валютним курсом EUR/UAH та рентабельністю активів АТ «Технологія»

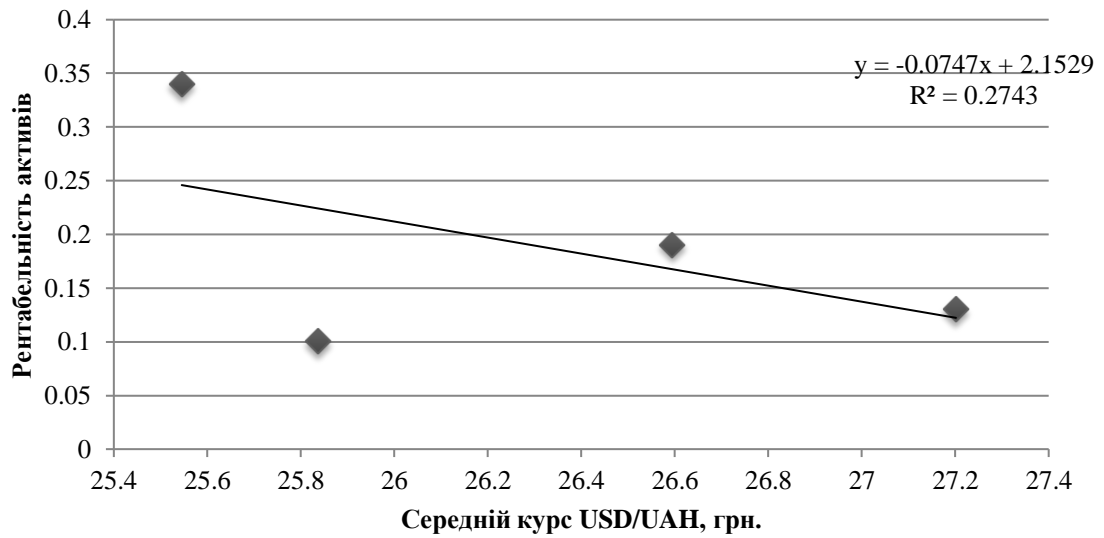


Рисунок Е.2 - Лінійний кореляційний зв'язок між валютним курсом USD/UAH та рентабельністю активів АТ «Технологія»

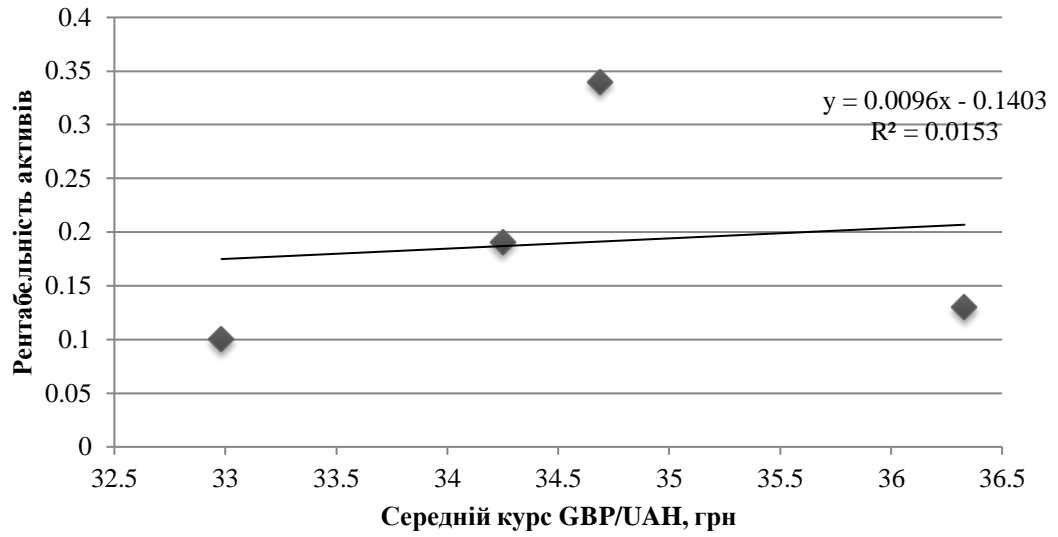


Рисунок Е.3 - Лінійний кореляційний зв'язок між валютним курсом GBP/UAH та рентабельністю активів АТ «Технологія»

Додаток Є

Таблиця Є.1 - Види реалізованої продукції АТ «Технологія» та динаміка їх зміни протягом 2017-2019 рр. [31,32,33]

Вид продукції	Собівартість, тис. грн.			Виручка, тис. грн.			Результат, тис. грн.			Націнка
	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019	
Етикетка	213 270	263 211	244 994	309 502	371 470	350 362	96 232	108 259	105 368	30%
Оболонка поліамінатна, фольга для шампанських вин	169 461	232 464	212 599	265 451	339 112	253 252	95 990	106 648	40 653	28%
Плівка поліетиленова	141 766	139 736	191 027	173 248	156 821	222 078	31 482	17 085	31 051	14%
Пакет-вкладиш	88 502	137 627	127 595	120 867	187 688	173 020	32 365	50 061	45 425	27%
Мюзле	54 423	109 306	98 554	118 530	140 266	110 385	64 107	30 960	11 828	29%
Рулонні матеріали	49 197	62 544	95 713	73 861	84 728	122 008	24 664	22 184	26 295	26%
Оболонка декоративна поліамінатна	21 275	27 787	35 171	50 510	64 770	57 241	29 235	36 983	22 070	51%
Пакет-пауч	7 620	10 290	17 921	11 377	14 332	25 170	3 757	4 042	7 249	30%
Продукція СМЛ	-	-	15 378	-	-	7 353	-	-	(8 025)	-

